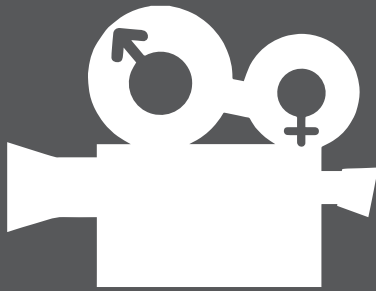


ฝันไปว่า



มุมมองเยาวชนต่อการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น



ฝันไปว่า

ท้อง ทิ้ง แบทิ้ง

มุมมองเยาวชนต่อการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น

ชื่อหนังสือ	ฝันไปว่า ท้อง ทิ้ง แท้ง : มุมมองเยาวชนต่อการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น
ISBN	978-616-92306-5-6
พิมพ์ครั้งที่	1 (เมษายน 2562)
จำนวนพิมพ์	500 เล่ม
พิมพ์ที่	บริษัท ภาพพิมพ์ จำกัด
นักวิจัย	วิจิตร ว่องวาริทิพย์
ที่ปรึกษา	ผศ. ดร.กนกวรรณ ธรรมวรรณ
คณะทำงาน	ปิยภา เมืองแมน รัชดา ธรรมภาค นันทิยา คาทาสี ภัทมาพร พูนมีทรัพย์ ชลธยา ทรงรูป อุไรรัตน์ หน้าใหญ่
จัดทำโดย	มูลนิธิสร้างความเข้าใจเรื่องสุขภาพผู้หญิง (สคส.) 86/58 หมู่บ้านวิชั่นสมาร์ทซิตี ถนนนครินทร์ ตำบลลาดบัวหลวง อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี โทรศัพท์ 02 525 4922-23 โทรสาร 02 525 4938 www.whcf.or.th
สนับสนุนโดย	สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

คำนำ



ในช่วงสิบปีที่ผ่านมาจำนวนวัยรุ่นตั้งครรภ์ในประเทศไทยเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จนกลายเป็นปัญหาระดับประเทศ อันนำไปสู่การประกาศใช้พระราชบัญญัติ การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. ๒๕๕๙ ซึ่งระบุถึงสิทธิ วัยรุ่นด้านอนามัยการเจริญพันธุ์ และกำหนดให้กระทรวงหลักที่เกี่ยวข้องดำเนินการ ป้องกันและแก้ไขปัญหาท้องวัยรุ่น

เพื่อเป็นการสนับสนุนให้วัยรุ่นได้มีส่วนร่วมในการสร้างความตระหนักรู้ เรื่องการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อม รวมถึงเผยแพร่สาระสำคัญ และสิทธิวัยรุ่นตามพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ ในวัยรุ่น พ.ศ. ๒๕๕๙ หน่วยงานภาครัฐและประชาสังคมอันประกอบไปด้วย กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาล รามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล กองทุนประชากรแห่งสหประชาชาติ (UNFPA) มูลนิธิสร้างความสำเร็จเรื่องสุขภาพผู้หญิง (สคส.) และสำนักงานกองทุนสนับสนุน การสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) จึงร่วมกันจัดทำโครงการประกวดคลิปวิดีโอภายใต้ หัวข้อ “หนัง (มัน) สั้น แต่รักฉันทันยาว : การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ ในวัยรุ่น” ในปี ๒๕๖๑ เป็นครั้งแรก

โครงการประกวดคลิปดังกล่าวได้รับความสนใจจากเยาวชนส่งผลงาน เข้าประกวดรวมทั้งสิ้น ๒๕๕ เรื่อง ผลงานที่ส่งเข้าประกวดได้สะท้อนมุมมอง เรื่องเพศของสังคมไทยอย่างมีนัยสำคัญที่ส่งผลต่อประเด็นปัญหาการตั้งครรภ์ ในวัยรุ่น โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ รวมทั้งประเด็นอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น การละเมิดสิทธิเหนือเนื้อตัวร่างกาย ความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างหญิง-ชาย

และเพื่อเป็นการวิเคราะห์มุมมองเรื่องเพศผ่านผลงานที่ส่งเข้าประกวด มูลนิธิสร้างความเข้าใจเรื่องสุขภาพผู้หญิงจึงจัดให้มีการศึกษาเนื้อหาเชิงลึกของคลิปหนังสือในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ โดยมุ่งหวังให้ผลการศึกษานี้เป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาถึงรากเหง้าปัญหาท้องไม่พร้อมและการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น เพื่อนำไปสู่การป้องกันแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างรอบด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถานศึกษา ครอบครัว และสถานบริการสาธารณสุขต่างๆ ซึ่งหากผู้ปกครอง ผู้บริหารและบุคลากรในหน่วยงานสังคมดังกล่าวมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าวในวัยรุ่น พ.ศ. ๒๕๕๙ ก็จะช่วยให้วัยรุ่นที่เผชิญกับสถานการณ์ท้องไม่พร้อมผ่านพ้นเรื่องนี้ไปได้ดี

มูลนิธิสร้างความเข้าใจเรื่องสุขภาพผู้หญิง

มีนาคม ๒๕๖๒

สารบัญ

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร.....	๖
ความเป็นมาและวัตถุประสงค์.....	๑๓
วิธีการศึกษาวิจัยและข้อจำกัด.....	๑๔
มีอะไรบ้างในคลิป?.....	๑๕
๑) คู่รัก เซ็กซ์ และการท้อง	
๒) ความรุนแรงทางเพศ	
๓) เหตุนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ที่พบบ่อยมากที่สุด	
๔) โฉมหน้า vs ยอมตาม	
๕) ความรับผิดชอบ	
๖) ก่อท้อง : การป้องกันและสูตรสำเร็จ ABC	
๗) ทางออก ทางแก้ไขในหนังสือ	
๘) ทางออก แนวแฟนตาซี	
๙) ทางออกคลาสสิก ท้องต่อ	
๑๐) ทัศนคติต่อการทำแท้ง	
๑๑) คู่รักเพศวิธี่อื่น ๆ และ “ความปลอดภัย”	
๑๒) การสรุปคท้ายคลิป	
๑๓) ความเข้าใจใน พ.ร.บ.	
บทสรุป.....	๑๓
ภาคผนวก ๑ ลำดับรายชื่อคลิปหนังสือสั้นหัวข้อ “หนังสือ (มัน) สั้น แต่รักฉันยาว : การป้องกันและ แก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น” ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ จำนวน 158 ชิ้น.....	๑๖
ภาคผนวก ๒ สารระสำคัญพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหา การตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. ๒๕๕๙.....	๗๕

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร



งานศึกษาชิ้นนี้เป็นการสำรวจหนังสือระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ จำนวน ๑๔๒ เรื่อง ที่ส่งเข้าประกวดภายใต้หัวข้อ “หนังสือ (มัน) สั้น แต่รักฉันทาว : การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภในวัยรุ่น” และประกาศผลไปแล้วในเดือนตุลาคม ๒๕๖๑

ผู้วิจัยพบว่าหนังสือเกือบทั้งหมดเล่าเรื่องราวอันนำไปสู่การตั้งครรภไม่พร้อมจากมุมมองของผู้หญิง ฉะนั้นจึงเป็นเรื่องของคู่รักวัยรุ่นส่วนใหญ่มีเพศสัมพันธ์กันโดยไม่ตั้งใจ เนื่องจากปัจจัยสำคัญคือการอยู่ตามลำพังสองต่อสอง และแม้จะเล่าจากมุมมองของผู้หญิง แต่อีกปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผู้ชายต้องการ “รวบรัด” มีเพศสัมพันธ์กับผู้หญิง ได้แก่ การที่เพื่อนๆ ผู้ชายถาม เขียร์ หรือท้าทายให้มีอะไรกับแฟน

หนังสือทำให้เห็นว่าชายไทยยังคงมองว่า “ดีต่อเท่านั้นที่ครองโลก” และไม่จริงจังกับคำปฏิเสธของผู้หญิง ทำಯสุดก็ยอมทุกที เพราะเมื่อผู้ชายเป็นฝ่ายเริ่ม แม้จะไม่ยินยอมในตอนแรก แต่เมื่อผู้ชายให้คำมั่นว่าจะรับผิดชอบหรือโยงการรุกเร้าของตนว่าเป็นความรัก ผู้หญิงก็มักยอมตามในที่สุด และหลังจาก “เพศสัมพันธ์ครั้งนั้น” ผู้ชายก็มักมีท่าทีรำคาญ ยิ่งเมื่อพบว่าผู้หญิงตั้งครรภ ผู้ชายจะพูดไม่ได้ด้วยหาเรื่องทะเลาะและจากไป ไม่มีความรับผิดชอบใดๆ ภาพลักษณ์ผู้ชายในหนังสือที่สร้างจากมุมมองของผู้หญิงจึงมักเป็นผู้ร้ายตลอดกาล ถึงกระนั้น ก็ยังมีผู้ชายจากหนังสือ ๕ เรื่อง ที่แตกต่าง นั่นคือให้ผู้ชายแสดงความรับผิดชอบต่อคนรัก

มีอยู่ ๔ เรื่อง ที่เพศสัมพันธ์ไม่ได้เกิดจากการยอมตาม แต่เป็นความรุนแรงทางเพศ และอีก ๒ เรื่อง เกือบจะถูกข่มขืนแต่โชคดีที่มีคนมาช่วยไว้ได้ทัน ในจำนวนนี้ ๑ เรื่อง เกิดจากคนแปลกหน้าจุดศรั้งา อีก ๕ เรื่อง เกิดจากแฟนและเพื่อนนักเรียนชาย (มอมยา ดึงไปข่มขืนในห้องน้ำ และลักหลับตอนเมาหมดสติ) ซึ่งแม้จะทำให้เห็น มุมที่ว้าจริง ๆ แล้ว การข่มขืนมักเกิดจากคนใกล้ตัว แต่หนึ่งสั้นทั้งหมดไม่ได้แสดงให้เห็นว่าเป็นการละเมิดและผิดกฎหมาย ฝ่ายชายจะลายนวลและหายไปเลย มีเพียงเรื่องเดียวที่เพื่อนนักเรียนชายซึ่งลักหลับเพื่อนหญิงขณะเมาหมดสติยังคง ปรากฏในหนังสือ และคุยกันเรื่องสิทธิตามพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหา การตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. ๒๕๕๙ อย่างล่อเลียนขบขัน ซึ่งเป็นความย่นแย้งอย่างยิ่ง ที่คนละเมิดสิทธิมาพูดเรื่องสิทธิใน พ.ร.บ. หรือว่าการพูดตลกขบขันถึงสิทธิของวัยรุ่น ตั้งครรภ์เป็นเรื่องเฉพาะของเพศหญิง ไม่มีความเชื่อมโยงใดๆ กับเพศชาย? ชายไทย มีความรู้สึกรู้สึกสา หรือมองว่าเป็นสิ่งที่ทำไม่ได้หรือเปล่า กับการล่วงเกินร่างกาย ผู้อื่น?

น่าแปลกที่การท้องในวัยเรียนของวัยรุ่นหญิงในหนังสือสั้นถูกเล่าออกมาให้เป็น ความอับอายขายหน้า เพื่อนนักเรียนคนอื่น ๆ นิินทา ประณาม หยามเหยียด และวัยรุ่นท้องต้องกล้ากลืนฝืนทนกับสถานการณ์เช่นนั้น โดยที่ทำอะไรไม่ได้ ไม่มีใครปกป้องพวกเขาเลย แม้ว่าช่วงก่อนตัดสินใจว่าจะท้องต่อหรือไม่ ปรากฏว่ามีทั้ง ครู ผู้ปกครอง และเพื่อนๆ ให้กำลังใจ แต่หลังจากตัดสินใจท้องต่อ พักการเรียนไปก่อน เมื่อกลับมาก็ต้องอดทนยอมรับสภาพนั้น ๆ คำถามคือ การมี พ.ร.บ. ช่วยให้ สถานภาพของวัยรุ่นท้องไม่พร้อมดีขึ้นได้มากน้อยเพียงใด?

เมื่อดูไปถึงประเด็นเรื่องการป้องกันและการหาทางออกเมื่อตั้งครรรค์ ผู้วิจัยพบว่าวิธีการป้องกันอันดับแรกสุดที่หนังสือสนับสนุน ได้แก่ การยับยั้งชั่งใจ รองลงมาคือการใช้ถุงยางอนามัย และใช้ยาคุมกำเนิดไม่ว่ารูปแบบใด

ส่วนการหาทางออกหรือทางเลือกเมื่อพบว่าตั้งครรรค์ หนังสือส่วนใหญ่ไม่นำเสนอทางออก โดยจะดำเนินเรื่องให้เห็นความสัมพันธ์ของคู่รักจนกระทั่งจบที่ (ก) “ท้องแล้วจบเรื่อง” (ข) “ท้อง ถูกทิ้ง แล้วจบเรื่อง” หรือ (ค) “ท้อง ฆ่าตัวตาย (ทั้งสำเร็จและไม่สำเร็จ) แล้วจบ” รองลงมาคือการท้องต่อและทำแท้ง

วิธีการป้องกัน/ ทางเลือกเมื่อตั้งครรรค์	จำนวนหนังสือ
ยับยั้งชั่งใจ หักห้ามใจ	๔๐
ใช้ถุงยางอนามัย	๒๔
ใช้ยาคุมกำเนิด	๔
ไม่เสนอทางออกใดๆ (ท้องแล้วจบเรื่อง หรือฆ่าตัวตาย ฯลฯ)	๓๖
ท้องต่อเมื่อพบว่าตั้งครรรค์	๓๑
ยุติการตั้งครรรค์/ ทำแท้ง	๗

หมายเหตุ : ในจำนวน ๗ เรื่อง ที่ทำแท้ง มี ๕ เรื่อง ผู้หญิงเสียชีวิต อีก ๒ เรื่องคือ ผู้หญิงเสียใจที่ทำเช่นนั้น และแฟนผู้ชายฆ่าตัวตาย

ตัวเลขนี้บอกอะไรบ้าง? *ประการแรก* เป็นไปได้ไหมว่า แม้สังคมไทยยอมรับว่าคู่รักวัยรุ่นมีเพศสัมพันธ์กันแล้ว แต่ถ้าจะให้ดี อย่าเพิ่งมีอะไรจะดีที่สุด? *ประการที่สอง* สังคมไทยมีทางเลือกน้อยมากสำหรับวัยรุ่นตั้งครรรค์ ดูเหมือนจะเป็นทางเดียว

ก็คือการท้องต่อ *ประการที่สาม* การยุติการตั้งครรภ์ไม่มีที่ทางในสังคมไทยและ
ไม่ไปทางเลือกเลย เพราะ (ก) ก่อนที่ตัวละครหญิงจะตัดสินใจว่าจะทำอย่างไรต่อไป
ทั้งแม่ ครู และเพื่อน ๆ จะปรามไว้ด้วยคำว่า “ฆ่าเด็กทั้งคนเลยนะ” “เด็กมันไม่รู้เรื่อง
อะไร” “มันจะเป็นตราบาปไปตลอดชีวิต” (ข) หนังสือสร้างออกมาแนวสยองขวัญ
หรือมีภาพน่ากลัว และ (ค) ทำแท้งแล้วตาย เป็นตราบาป หรือคนอื่นเสียชีวิต

น่าสงสัยว่าการท้องต่อเป็นทางเลือกที่ดีที่สุดแล้วหรือสำหรับวัยรุ่นนวัยเรียน?
จะเห็นว่าบทหนังสือที่เลือกให้ฝ่ายหญิงท้องต่อจะทำได้ก็ต่อเมื่อครอบครัวฝ่ายหญิง
พร้อมจะยอมรับและดูแลหลานต่อไป แต่สิ่งที่เกิดขึ้นจริงในสังคมไทย เราไม่รู้เลยว่า
ครอบครัวฝ่ายหญิงเลือกทางออกนี้หรือเลือกที่จะยุติ? นอกจากนี้ มี ๒ เรื่อง
ที่วัยรุ่นเลือกที่จะท้องต่อ มีชีวิตคู่ด้วยกัน แต่ก็ล้มเหลว การนำเสนอเนื้อเรื่องเช่นนี้
มองได้ใหม่ว่านี้เป็นบทลงโทษของการตั้งครรภ์ในวัยเรียน

มีสิ่งที่น่าสนใจสำหรับหนังสือระดับ ม.ปลาย/ ปวช. ก็คือ ก่อนที่จะถึงบทสรุป
ของหนังสือต่อการป้องกันและหาทางออกเรื่องการตั้งครรภ์เป็นแนวทางต่าง ๆ
๕ แนวทางในตารางข้างต้น มีหนังสือจำนวนมากที่นำเสนอให้เรื่องราวร้าย ๆ
ทั้งหมดที่เกิดขึ้นหลังจากรู้ว่าตั้งครรภ์ ทำยสุดกลายเป็น “เพียงแค่ฝันไป” หรือ
“จินตนาการไปเอง” หรือสามารถย้อนเวลาได้ด้วยของวิเศษอย่างนาฬิกาย้อนเวลา
ตรงนี้มีน้อยอย่างไรบ้าง?

ผู้วิจัยมองว่าพล็อตเรื่องเช่นนั้นเป็นการกลับไปแก้ไขสิ่งที่ผิดพลาด “นอกกลุ่ม
นอกทาง” ให้กลับคืนสู่หนทางที่ “ถูกต้องดีงาม” แล้วจบแบบแฮปปี้เอนด์ คำถามคือ
เด็กสาวที่พลาดไปแล้ว ตั้งครรภ์ไปแล้ว หรือทำแท้งไปแล้ว ดูหนังสือเหล่านี้แล้ว
จะรู้สึกอย่างไรบ้าง? พล็อตเรื่องแฟนตาซีทั้ง “ฝันไป” และการย้อนเวลากลับไป

แก้ไขใหม่ได้ แท้จริงใจจะสอนให้วัยรุ่นกลัวเกินไปไหม? ทั้งนี้รวมไปถึงข้อความที่มักขึ้นปิดท้ายก่อนจบ ก็มีลักษณะที่ทำให้เกิดความรู้สึกผิด เช่น ผิดที่ไม่รู้จักเลือกทางที่ถูกผิดที่ทำให้พ่อแม่ต้องเสียใจ ผิดที่ทำตามอารมณ์ชั่ววูบ เป็นต้น สังคมไทยอาจต้องทบทวนว่าที่ผ่านมามีวิธีการสร้างความกลัว (Fear-based approach) หรือทำให้เกิดความรู้สึกผิดเช่นนี้ เคยได้ผลมากน้อยเพียงใดในการป้องกันหรือแก้ไขสถานการณ์ท้องไม่พร้อม?

ข้อสังเกตอีกข้อที่เห็นจากหนังสือ ได้แก่ ภาพเหมารวมของวัยรุ่นต่อเรื่องเพศวิถีอื่นๆ ที่ไม่ใช่การรักเพศตรงข้าม (Heterosexuality) ว่าไม่ใช่สิ่งปกติธรรมดา เป็นการหลงทาง ทำให้ได้รับเชื้อเอชไอวี เป็นต้น ดังเช่นมีหนังสือ ๒ เรื่อง ที่คู่รักหญิงรักหญิงต้องลงเอยด้วยการได้รับเชื้อเอชไอวีจากทอมเจ้าชู้ หนึ่งในนั้นตั้งชื่อเรื่องแบบตั้งคำถามว่า “เพศเดียวกันไม่ต้องระวัง?” เรื่องที่สามนำเสนอให้คู่รักหญิงรักหญิงไม่มีเพศสัมพันธ์กัน ส่วนเรื่องที่สี่ให้ตัวละครชายแอบชอบตัวละครที่เป็นคนข้ามเพศ ตั้งชื่อเรื่องว่า “รักหลงทาง”

ในหนังสือทั้งหมดที่สำรวจ มีเพียง ๓ เรื่องเท่านั้นที่เอ่ยถึง “ความปลอดภัย” ในมิติอื่นที่ขยายวงกว้างนอกเหนือจากการไม่ท้อง กล่าวคือ “ความปลอดภัย” ยังหมายรวมไปถึงเรื่องการไม่มีโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ด้วย อย่างไรก็ตาม ทั้ง ๓ เรื่อง เป็นเรื่องราวของคู่รักเพศเดียวกันทั้งหมด เหมือนต้องการจะเชื่อมโยงโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์รวมทั้งเอชไอวีกับคนรักเพศเดียวกัน

ทั้งหมดนี้สะท้อนว่าความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคนที่มีเพศวิถีอื่นๆ ยังมีไม่มากนัก และส่วนใหญ่ยังคงเป็นภาพเหมารวมที่เกิดจากความเข้าใจผิดๆ

ประเด็นสุดท้ายคือ ความเข้าใจใน พ.ร.บ. ฉบับนี้ ผู้วิจัยพบว่าตัวแทนวัยรุ่นที่ผลิตหนังสือครั้งนี้ส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจคำบางคำในกฎหมายฉบับนี้ เช่น คำว่า “ได้รับการบริการอนามัยการเจริญพันธุ์” ว่าครอบคลุมขนาดไหน และ “การจัดสวัสดิการสังคม” “วัยรุ่นมีสิทธิตัดสินใจด้วยตนเอง” คืออะไร ดังนั้น หนังสือที่นำเสนอว่า พ.ร.บ. เอื้อประโยชน์อย่างไรบ้าง จะใช้วิธีอ่านหรือขึ้นข้อความจากมาตรา ๕, ๖ หรือ ๙ ให้ฟัง



การวิเคราะห์

เนื้อหาคลิปประกวด “หนิง (มิน) สิ้น แต่รักอันยาว :
การป้องกันและแก้ไขปัญหาคาการตั้งครรภในวัยรุ่น”

ความเป็นมาและวัตถุประสงค์การวิจัย

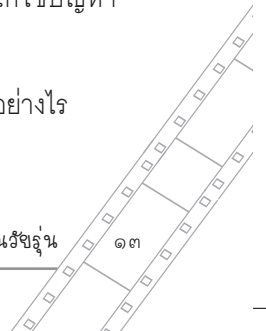


หนังสือ “ฝันไปว่า ท้อง ทิ้ง แท้ง : มุมมองเยาวชนต่อการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น” นี้ เป็นการศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาในคลิปวิดีโอของเยาวชนที่ส่งเข้าประกวดคลิปหนังสั้น ภายใต้หัวข้อ “หนัง (มัน) สั้น แต่รักฉันทยาว : การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ ในวัยรุ่น” ที่มีหลายหน่วยงานอันได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล กองทุนประชากร แห่งสหประชาชาติ (UNFPA) มูลนิธิสร้างความเข้าใจเรื่องสุขภาพผู้หญิง (สคส.) และ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ร่วมกันจัดขึ้นเมื่อปี ๒๕๖๑

การประกวดคลิปหนังสั้นดังกล่าว ได้รับความสนใจจากเยาวชนส่งผลงาน เข้าประกวดรวมทั้งสิ้น ๒๕๕ เรื่อง แบ่งเป็นประเภทมัธยมศึกษาตอนต้น ๔๓ เรื่อง มัธยมศึกษาตอนปลาย/ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ๑๕๖ เรื่อง และอุดมศึกษา/ อาชีวศึกษา ๕๖ เรื่อง

ผู้วิจัยเลือกศึกษาเฉพาะระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ซึ่งเป็นระดับที่มีจำนวนผู้ส่งผลงานมากที่สุดเมื่อเทียบกับระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและ ระดับอุดมศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

- ๑) หนังสั้นเหล่านี้สะท้อนมุมมองของสังคมไทยต่อประเด็นเรื่องการท้องในวัยเรียน การป้องกันและการหาทางแก้ไขปัญหารูปร่างต่างๆ (ท้องต่อหรือทำแท้ง) อย่างไรบ้าง
- ๒) ระดับความเข้าใจของวัยรุ่นต่อพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหา การตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. ๒๕๕๙ เป็นอย่างไร
- ๓) หนังสั้นมีประเด็นเรื่องเพศภาวะและเพศวิถีอะไรบ้าง และนำเสนออย่างไร



วิธีการศึกษาวิจัยและข้อจำกัด



ศึกษาจากคลิปปิดิโอทีที่ส่งเข้าประกวดระดับ ม.ปลาย/ ปวช. จำนวน ๑๕๖ ชิ้น ที่ส่งเข้าประกวด แต่สามารถเปิดดูได้จำนวน ๑๔๒ ชิ้น^๑ โดยวิเคราะห์จากเรื่องย่อ และบทพูดในหนังสือ มีการออกแบบแบบสอบถามก่อนเพื่อกรอกข้อมูลของหนัง แต่ละเรื่อง จากนั้นจึงแยกแยะหมวดหมู่ของหนังตามวิธีการป้องกันและทางเลือก เมื่อท้องไม่พร้อมเป็น ๖ หมวด ได้แก่ ป้องกันโดย (๑) การยับยั้งชั่งใจ (๒) ใช้ถุงยางอนามัย (๓) ใช้ยาคุมกำเนิด และหาทางออกโดย (๔) ท้องต่อ (๕) ทำแท้ง และ (๖) ไม่นำเสนอทางออกใดๆ

อย่างไรก็ตาม หนังสือจำนวนมากซับซ้อนหรือมีหลายธีมในเรื่องเดียว ทำให้ผู้วิจัยต้องเลือกตัดสินใจแบ่งหมวดหมู่ว่าเรื่องนี้เน้นหนักหรือสนับสนุนวิธีการป้องกัน หรือทางเลือกใด ตัวอย่างเช่น

- (ก) บางเรื่องมีตัวละครหลายคู่ ซึ่งผู้สร้างหนังต้องการให้ผู้ชมเปรียบเทียบว่าแต่ละคู่คบกันอย่างไร และมีจุดลงเอยต่างกันอย่างไร ส่วนใหญ่จะเป็นการเทียบเคียงแบบตรงข้ามขาขวากับดำ เช่น คู่ที่มีเพศสัมพันธ์กันในวัยเรียน มักจบลงที่ฝ่ายชายตีจากเมื่อผู้หญิงบอกว่าท้อง ผู้หญิงอาจฆ่าตัวตายหรือได้รับอุบัติเหตุเสียชีวิต ส่วนอีกคู่ที่รู้จักจรจอนกว่าจะพร้อม จะเรียนจบ มีอนาคตสดใส
- (ข) เรื่องที่จบหนังสือสั้นดื้อๆ เมื่อพบว่าท้องหรือผู้หญิงเสียชีวิต จะจัดให้อยู่ในหมวด “ไม่นำเสนอทางออก”

๑) มีผลงานระดับ ม.ปลาย/ ปวช. ส่งเข้าประกวดทั้งสิ้น ๑๕๖ เรื่อง แต่ผู้วิจัยวิเคราะห์จากเอกสารที่ได้รับมาเพียง ๑๔๒ เรื่อง เหตุที่ไม่ได้วิเคราะห์อีก ๑๔ เรื่องที่เหลือ ก็เพราะ (ก) แผ่นซีดีในของเอกสารมีปัญหาหรือไม่มีข้อมูล (เป็นแผ่นเปล่า) ได้แก่ ผลงานหมายเลข ๖, ๓๐, ๓๑, ๓๙, ๑๓๗, ๑๔๘ และ (ข) ไม่มีเอกสารของผลงานชิ้นดังกล่าวและค้นหาคลิปไม่เจอ จาก YouTube ได้แก่ ผลงานหมายเลข ๙๑, ๙๓, ๑๒๕, ๑๒๖, ๑๓๘, ๑๕๐, ๑๕๕, ๑๕๘



(ค) มีจำนวนมากที่หนังเดินเรื่องด้วยตัวละครคู่เดียว แต่มีการหักมุมหรือพลิกสถานการณ์ให้เรื่องร้ายเป็นเพียงการจินตนาการหรือความฝันไป เช่น ตื่นมาจากฝันร้ายว่าท้องหรือทำแท้งแล้วตาย ตื่นจากภวังค์ ผู้วิจัยจะเลือกตัดสินว่าเป็นหมวดใดโดยดูจากการตัดสินใจสุดท้ายหลังจาก “ตื่น”

มีอะไรบ้างในคลิป?



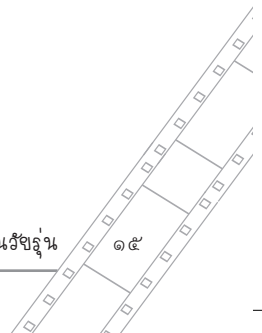
คลิปหนังสั้นที่ส่งเข้าประกวดระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ จำนวน ๑๔๒ ผลงาน ซึ่งมีการเล่าเรื่องคล้ายๆ กัน ดังนี้

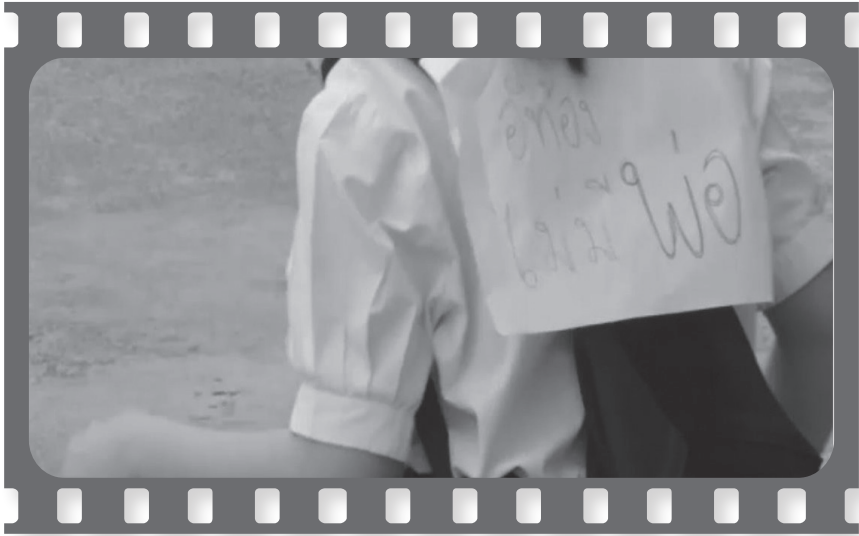
๑) คู่รัก เขีส์ และการท้อง :

หนังสั้นทั้งหมดเป็นความสัมพันธ์ของคู่รักนักเรียน เพื่อนๆ หรือผู้ปกครองส่วนใหญ่ รับทราบการคบหากันของทั้งสอง การมีแฟนและมีเพศสัมพันธ์ไม่ได้เป็นเรื่องน่าแปลกใจมากนัก มองเป็นเรื่องธรรมดาๆ แต่การท้องในวัยเรียนกลับเป็นเรื่องร้ายแรงน่าอัศจรรย์ คนรอบข้างซุบซิบนินทาจนไปถึงขั้นประณาม นี่สะท้อนได้หรือไม่ว่าสังคมไทยยังมองว่าการท้องในวัยเรียนเป็นเรื่องของเด็กไม่ดี ใจแตก

ตัวอย่างภาพ

คลิป ๑๐๘ นักเรียนหญิงที่ท้องไปโรงเรียน ถูกเพื่อนนักเรียนแกล้งวิ่งชน แล้วเอากระดาษเขียนว่า “อีท้องไม่มีพ่อ” มาแปะที่หลัง

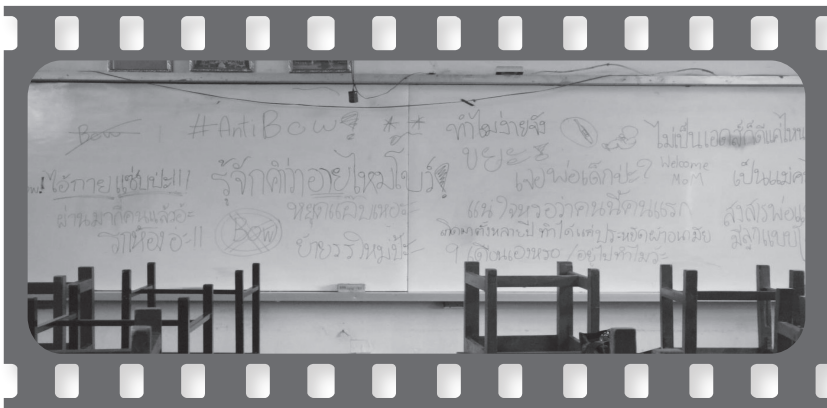




คลิป ๕๓ นักเรียนที่ตั้งครรภ์พุดกับกล้อง “เพื่อนๆ ต่างพากันรังเกียจฉัน เพราะว่าฉันท้อง” มาถึงห้องเรียน โต๊ะที่นั่งมีคำว่า “แรด” เขียนไว้ มีเพื่อนเอากระดาษเขียนคำว่า “ร้าน” มาแอบแปะหลัง



คลิป ๗๐ นักเรียนหญิงมาถึงห้องเรียน พบว่ากระดานเขียนแต่คำที่ต่อว่าเธอ เช่น “ผ่านมาก็คนแล้วอะ” “รกห้องอะ” “ขยะ” “ทำไมง่ายจัง” “ไม่เป็นเอตส์ กิติไคไหนละ” “เกิดมาตั้งหลายปี ทำได้แค่ประหยัดผ้าอนามัย” “สงสารพ่อแม่ มีลูกแบบโบว์” “รู้จักคำว่าอายไหมโบว์”



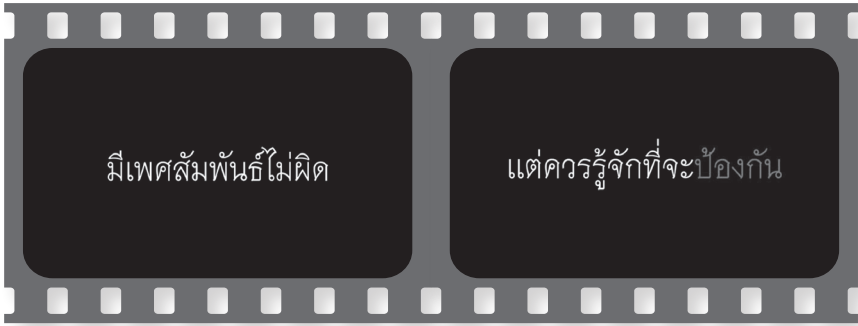
คลิป ๒๕ นักเรียนหญิงรอผู้ปกครองมารับหลังเลิกเรียน แต่วันเกิดเหตุไม่มีใครมารับ เพื่อนนักเรียนชายชวนขึ้นรถ มีการนัดแนะให้ผู้ชายอีกคนดักจุดตรงที่เปลี่ยว มีพลเมืองดีผ่านมาเจอ โทรแจ้ง ๑๖๖๙ ผู้กระทำหนีไปได้ พ่อแม่โทษกันเอง ว่าทำไมไม่ไปรับลูก ต่อมานักเรียนหญิงท้อง เพื่อนล้อซุบซิบ “อีลูกกะหรี” “ร่าน” และครูให้ออกจากโรงเรียน

คลิป ๑๐๕ (นาที ๒.๔๓) เพื่อนนักเรียนหญิงรวมกลุ่มกัน คนหนึ่งบอกว่า “ดูรุ่นพี่ เราสิ อายุแค่นี้ท้องละ แล้วจะไปทำอะไรกัน ไม่รู้จักป้องกัน” (คนอื่นๆ เออออกไปด้วย)

มีหลายคลิปที่สรุปจบท้ายด้วยการมองว่าการมีเพศสัมพันธ์เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้ แต่ควรป้องกัน



คลิป ๗๓ ผู้หญิงท้องกลับบ้านต่างจังหวัด ต่อมาแท้งเสียชีวิต ทำยคลิบขึ้นข้อความข้างล่าง



คลิป ๘๕ เนื้อหาคลิปคือนักเรียนหญิงพบว่าตั้งครรรค์ แต่ไม่ได้เสนอวิธีการแก้ไขใดๆ

๒) ความรุนแรงทางเพศ :

มีอยู่ ๔ เรื่อง ที่เพศสัมพันธ์เป็นการถูกล่วงละเมิดทางเพศโดยคนรู้จัก มีทั้งแฟนและเพื่อนนักเรียนด้วยกัน

- คลิป ๒๕ เป็นการดักจูดและข่มขืนโดยคนแปลกหน้า
- คลิป ๘๐ กลุ่มเพื่อนๆ ไปสังสรรค์จนเพื่อนผู้หญิงเมา เพื่อนนักเรียนชาย ๒ คน บอกว่า “มีอะไรสนุกๆ ทำแล้ว” และ “ลักหลับ” ตื่นมาทำเหมือนไม่มีอะไรเกิดขึ้นจนกระทั่งเพื่อนผู้หญิงมีอาการเหมือนคนท้อง

หมายเหตุ : หนังสือเรื่องนี้ ให้เพื่อนผู้ชาย ๒ คนดังกล่าว คุยกันเรื่องสิทธิตาม พ.ร.บ. แต่อ่านสิทธิตามมาตรา ๕ และล้อเล่นตลกไป (โปรดดูหัวข้อ ๑๔ ข้างหน้า)

- คลิป ๑๑๐ นักเรียนหญิงถูกแฟนไลน์เรียกให้ไปพบหน้าห้องน้ำในโรงเรียน พอไปถึงก็ถูกจุดเข้าไปข้างใน ผู้หญิงสู้ไม่ได้ มีคนได้ยินเสียงร้อง โวยวายแต่ไม่ช่วย แกรมยังแอบถ่ายคลิป ทั้งๆ ที่เหตุเกิดในโรงเรียน ครูทราบว่านักเรียนหญิงท้อง ให้คำปรึกษาเรื่องสิทธิตาม พ.ร.บ. แต่ไม่มีการพูดถึงเรื่องการเอาผิดกับผู้กระทำความผิด
- คลิป ๑๕๒ แฟนใส่ยาสลบในน้ำดื่มแล้วข่มขืนจนท้อง ก็ไม่มีการพูดถึงการเอาผิดกับฝ่ายชาย

ข้อสังเกตที่ผู้วิจัยพบคือ ไม่มีเรื่องใดพูดถึงการเอาผิดกับผู้กระทำผิดทางเพศเหล่านี้เลย ขณะที่ผู้หญิงที่เป็น “ผู้ผ่านพ้น” กลับถูกเพื่อนนักเรียนด้วยกันห้ามหยัสนินทาว่าร้าย และเข้าใจว่าเธอทำตัวเองหรือ “ใจแตก” เอง

ตัวอย่างภาพ

คลิป ๑๑๐ (เรื่อง “โอกาส”) นักเรียนหญิงที่ถูกแฟนเพื่อนนักเรียนชายข่มขืนในห้องน้ำและต่อมาตั้งครรรภ์ ทั้งตัวนักเรียนหญิงและครูเองไม่มีการเอ่ยถึงการดำเนินคดีกับฝ่ายชาย ที่ร้ายไปกว่านั้น ภาพถ่ายคลิปเป็นข้อความที่เขียนเหมือนเป็นความผิดของฝ่ายหญิงที่ไม่คิดให้ตีเสียก่อน

ก่อนที่จะทำอะไรควรคิดให้ดีก่อน เพราะผลที่ตามมา
 บับอาจไปได้เป็นแบบที่หวังไว้ และอาจทำให้ตนเองเดือดร้อนได้

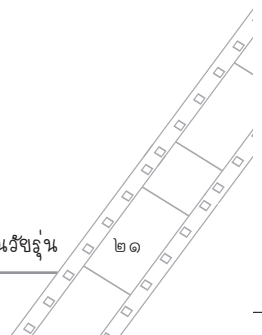


แม้แต่หนังสือที่ตัวละครหญิงแค่เกือบถูกข่มขืน (คลิปหมายเลข ๘ และ ๑๑๒) โดยแฟนหรือคนที่ตนเองพึงใจ (และหนังสือจบลงตรงที่สามารถเอาตัวรอดมาได้เพราะมีคนมาช่วยได้ทัน) หนังสือก็ไม่มีการนำเสนอว่าการกระทำล่วงเกินโดยที่อีกฝ่ายไม่ได้ยินยอมเป็นความรุนแรงและทำผิดกฎหมาย ตรงกันข้าม ผู้ชายในเรื่องที่กระทำล่วงเกินดังกล่าวหายไปจากเรื่องเลย

สิ่งที่เกิดขึ้นในหนังสือทำให้ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานว่า นี่อาจเป็นข้อจำกัดของการประชาสัมพันธ์พระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. ๒๕๕๙ เพราะการมุ่งเป้าไปเฉพาะการพิทักษ์สิทธิของการตั้งครรภ์ไม่พร้อมเพียงอย่างเดียวอาจทำให้สิทธิอื่นๆ ถูกลดความสำคัญไป เช่น สิทธิที่จะได้รับความเป็นธรรมหากการตั้งครรภ์นั้นเกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ หรือลืมแม้กระทั่งการดำเนินคดีกับผู้ละเมิดทางเพศ

๓) เหตุนำ :

สาเหตุที่นำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ที่พบมากที่สุดคือ การอยู่กันตามลำพังสองต่อสอง ไม่ว่าจะที่บ้านของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ที่โรงเรียน หรือในห้องนอนหลังงานปาร์ตี้ ส่วนใหญ่ผู้ชายเป็นฝ่ายสร้างสถานการณ์นั้น เช่น ขวนให้ไปช่วยดูหนังสือที่บ้านซึ่งบังเอิญผู้ปกครองไม่อยู่ อีกสาเหตุที่เป็นปัจจัยกระตุ้นให้ฝ่ายชายต้องการมีเพศสัมพันธ์กับแฟนและพบในหลายๆ คลิปคือ การเชียร์หรือการทำทนายของกลุ่มเพื่อนผู้ชาย เช่น ถามบ่อยๆ ว่ามีอะไรกันรึยัง, ทำไ้มยงไม่มีอีก, เป็นเกย์หรือไร หรือบอกเพื่อนว่า ถ้าจัดการได้จะยอมเป็นเบ๊ให้ตลอดทั้งเทอมเลย



การเชียร์หรือทำทนายในกลุ่มเพื่อนผู้ชายไม่ได้ถูกเอ่ยถึงในการสำรวจของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ปี ๒๕๕๙ ที่พบเพียงว่า ๓ สาเหตุที่ทำให้เกิดการตั้งครรภีในวัยรุ่น ได้แก่ การเลียนแบบจากกลุ่มเพื่อนและสื่ออื่น ๆ การดื่มแอลกอฮอล์ และการพักอาศัยอยู่ตามลำพังโดยไม่มีผู้ปกครอง (ร้อยละ ๗๓.๙, ๗๓ และ ๗๒.๗ ตามลำดับ)

นอกจากเหตุนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ข้างต้นแล้ว มีคลิปเรื่องหนึ่งเรื่องเดียวที่ฝ่ายหญิงบอกว่าต้องการใช้เพศสัมพันธ์ในการมัดใจผู้ชาย คือ คลิปหมายเลข ๑๕๗ เพื่อนได้ฟังก็เตือนให้รู้จักป้องกันด้วยการใช้ถุงยาง

คลิป ๑๕๗



๔) โน้มน้าว vs ยอมตาม :

โน้มน้าว vs ยอมตาม ๑ : ก่อนจะมีเพศสัมพันธ์ ฝ่ายชายมักพูดโน้มน้าวให้ฝ่ายหญิงยินยอม โดยพูดถึง (ก) ระยะเวลาที่คบกันมา (ข) ความรักที่ตนมีต่อฝ่ายหญิงหรือการขอให้พิสูจน์ความรัก (ค) การให้ความเชื่อมั่นว่าแค่ครั้งเดียว และ (ง) การแสดงความห่วงใย

ตัวอย่างคำพูดของฝ่ายชายที่โน้มน้าวให้มีเพศสัมพันธ์

- คลิป ๒๒ “เราคบกันมาตั้งนานแล้วนะ” “เธอรักเราไหม ถ้าเราทำอะไรเพื่อคนที่เรารัก เชื่อสิมันต้องออกมาดีแน่”
- คลิป ๒๖ ครั้งแรกคงไม่เป็นไรหรอกมั้ง
- คลิป ๒๓ “น้องอ้อมไม่รักพี่เหรอ รักต้องยอมสิ”
- คลิป ๓๗ “เธอไว้ใจเราไหมล่ะ”
- คลิป ๔๕ “แก้ม รักเราไหม” (ฝ่ายหญิงพยักหน้า) “ทำเพื่อเราได้เปล่า”
- คลิป ๑๔๒ “เราก็คบกันมาสามเดือนละนะ...” “เรามาหาอะไรสนุกๆ ทำกัน”
- คลิป ๑๑๑ “เราคบกันมา ๕ เดือนแล้วนะ เราจะเอาอย่างไรกันต่อ... นั้ท์รักกรใหม่”
- คลิป ๑๐๘ “ผึ้ง เรารักผึ้งนะ เป็นของเราเถอะ เดี่ยวเขาดูแลตัวเอง” (ผึ้ง “ต่อจะดูแลเขาได้จริงเหรอ”) “เขาสัญญา” “เขาขอสดนะ เพราะเค้าไม่มีถุง”
- คลิป ๑๒๘ “เรารักมินนะ เราชนะ”
- คลิป ๑๑๒ “สัมผัสใหม่ พี่ชอบสัมผัสมากเลย สัมมน่ารักรู้รีเปล่า”
- คลิป ๑๐๕ “ให้เรานอนเป็นเพื่อนเธอมั๊ย เธออยู่บ้านคนเดียว เราเป็นห่วงเธอนะ”
- คลิป ๒๔ “ฝันฟังเอกนะ มันก็แค่ครั้งเดียวอะ อีกร้อยถ้ามันถึงขั้นแบบฝัน ต้องท้องอะ เอกก็จะดูแลฝันกับลูกนะ”

ไบนันัว vs ยอมตาม ๒ : หลังจากฝ่ายชายไบนันัว ฝ่ายหญิงมักลังเลเพราะกลัวการตั้งครรภ์ และจะถามว่า “ไม่ป้องกันเหรอ” “ไม่ใส่ถุงเหรอ” แต่ฝ่ายชายมักบ่ายเบี่ยงให้ความเชื่อมั่นว่าไม่ท้อง และแม้ฝ่ายหญิงจะพยายามต่อรอก ทำยสุดก็ลงเอยที่การยอมตามหรือตกกระไดพลอยโจนไป

ตัวอย่างจากคลิป ๐๒๙

ญ “ทำไมพี่ไม่ใส่ถุงยาง”

ข “แกจะกลัวอะไร พี่เสร็จข้างนอก
ไม่ได้เสร็จข้างในซักหน่อย”

ญ “มันก็ท้องได้เหมือนกันปะ
แล้วถ้าเจนนท้องล่ะ”

ข “เจนนจะคิดมากทำไม
มันไม่ท้องหรอกน่า”

เป็นไปได้หรือไม่ว่าพล็อต ‘ไบนันัว VS ยอมตาม’ เช่นนี้มาจากฐานคิดที่ว่า (ก) “ดีต่อเท่านั้นที่ครองโลก” คลิปที่ส่งเข้าประกวดก็สะท้อนความคิดเช่นนี้ของชายไทยที่เริ่มจากการไบนันัวทุกวิถีทางเพื่อให้ได้ในสิ่งที่ตนเองต้องการ และถึงแม้ในตอนแรกผู้หญิงจะปฏิเสธ แต่ส่วนใหญ่ก็มักจบลงด้วยการที่ผู้หญิงยอมตาม ตรงนี้เป็นการผลิตซ้ำทัศนคติฝังลึกที่ว่า (ข) “ถ้าผู้หญิงตอบว่าไม่ จริงๆ แล้วคือใช่” หรือไม่และทำให้การปฏิเสธของผู้หญิงไทยไม่เคยถูกให้ค่าหรือมองว่ามีน้ำหนักแต่อย่างใดในสายตาผู้ชาย

เรื่องนี้ยังสะท้อนให้เห็นอีกว่า การที่สังคมไทยมักสอนให้ผู้หญิงว่านอนสอนง่าย เชื่อฟัง ไม่มีปากไม่มีเสียง อาจส่งผลต่อการไม่กล้ายืนยันในความต้องการของตน โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าอีกฝ่ายที่คะยั้นคะยอและละเมียดลลิตเป็นคนรักของตนเอง



๕) ความรับผิดชอบ? :

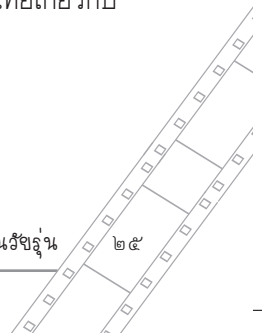
หนังสั้นส่วนใหญ่เล่าเรื่องจากมุมมองของผู้หญิง หลังฉากรมีเพศสัมพันธ์ เนื้อหาจึงนำเสนอต่อมาว่า ๒ หรือ ๓ เดือนผ่านไป ผู้หญิงก็รู้สึกถึงความผิดปกติในร่างกายและตรวจพบว่าตั้งครรภ์ คนแรกที่ฝ่ายหญิงไปบอกคือแฟน ซึ่งมักจบที่การทะเลาะกัน ฝ่ายชายไม่รับผิดชอบ เดินจากไป และหายไปจากหนังสั้นตั้งแต่นั้น ไม่มีการพูดถึงผู้ชายอีกเลย

ในคลิปประกวดเราจะพบว่าคำพูดของฝ่ายชายเมื่อแฟนสาวบอกว่าตนเองท้อง มักออกมาลักษณะนี้ “แน่ใจหรือว่าลูก..(ชื่อผู้ชาย)..” และ “ทำไมเธอไม่ป้องกันตัวเอง”

พล็อตเรื่องเช่นนี้จึงทำให้ผู้ชายเป็นผู้ร้ายตลอดกาล แต่จริงๆ แล้วมีใครรู้บ้างว่าผู้ชายรู้สึกอย่างไรเมื่อพบว่าแฟนตัวเองท้อง เขาอาจจะตกใจและทำอะไรไม่ถูกเครียด แต่ไม่รู้วิธีการที่จะแสดงอารมณ์เหล่านั้นออกมาหรือไม่

อีกคำถามคือ ความรับผิดชอบต่อเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยน่าจะเป็นหน้าที่ของใคร ในขณะที่หนังสั้นเกือบทั้งหมดมองว่าการพกถุงยางและใส่ถุงยางน่าจะเป็นความรับผิดชอบของผู้ชาย แต่สิ่งที่สะท้อนในหนังสั้นที่วัยรุ่นผลิตขึ้นมาทั้งสองประเด็นกล่าวคือ (ก) ภาพของตัวละครชายส่วนหนึ่งเมื่อมีถุงยางในมือเตรียมไว้ก่อนเข้าไปหาแฟนมักถูกนำเสนอด้วยใบหน้าที่กะลิมกะเหลี่ย

ถามว่า การเตรียมถุงยางเป็นเรื่องของความกะลิมกะเหลี่ย หรือแท้จริงหมายถึงความรับผิดชอบต่อกันแน่? ภาพที่แสดงออกมาในคลิปส่งข้อความให้สังคมไทยเกี่ยวกับการพกถุงยางอย่างบิดเบือนหรือไม่?



และ (๗) ตอนที่ฝ่ายหญิงไปบอกแฟนว่าท้อง ฝ่ายชายจำนวนหนึ่งในหนังสือ มักถามด้วยคำถามเดียวกันว่า “แล้วทำไมเธอไม่ป้องกัน”

คำถามนี้ให้แง่คิดอะไรแก่สังคมไทยบ้าง?

ตัวอย่างคำพูดฝ่ายชายเมื่อผู้หญิงท้อง

- คลิป ๓๕ “ใช่เหรอ แน่ใจหรือว่าท้องกับเรา ไม่ใช่หรอก เราว่าไม่ใช่ลูกของเรา เลิกกันเถอะ”
- คลิป ๓๗ “มีท้องได้ไงอะ” “ใช่เหรอ มีวไปทำแท้งได้ไหม”
(ผู้หญิง “แกจะบ้าหรือเด็กทั้งคนเลยนะเว้ย”)
“แต่เรากำลังเรียนอยู่มัยอะ ไปทำแท้งสิ” “ถ้าไม่ทำก็เลิกกันไปเลย”
- คลิป ๔๐ ผู้ชายเอายาขับเลือดไปให้ “มันไม่มีทางเลือกแล้วละ น่าจะเป็น ทางออกที่ดีที่สุดแล้วละ”
(ผู้หญิง “แต่เราไม่โอเคอะ เด็กมันไม่ได้ผิดอะไรนะเว้ย แล้วไหน ตอนแรกบอกจะรับผิดชอบ”)
“เราก็คงไม่คิดว่ามันจะเป็นแบบนี้ ไม่เป็นไรหรอก เชื่อเราเหอะ”
(ในเรื่องผู้หญิงตกเลือดตาย)
- คลิป ๗๐ “แจงไม่ได้อยู่กับเราตลอดรีเปล่าวะ” “จะเอาอะไรมาพิสูจน์”
- คลิป ๑๐๘ “เสียแน่ใจเปล่าวาใช่ลูกต่อ” “ก็ตอนเรามีอะไรกัน ผีงก็ไม่ขอป้องกัน เองนี่” (ผู้หญิง : จะไม่รับผิดชอบหรือ) “เออ ไม่รับ ไปไหนก็ไปเหอะ”
(ผู้หญิงต้องย้ายบ้าน เปลี่ยนที่เรียน คลอดแล้วเลี้ยงลูกเอง)
- คลิป ๑๕๕ “ใช่หรือเตย แล้วทำไมเธอไม่ยอมป้องกันล่ะ เรบอกให้เตย กินยาแล้วไง”



คลิป ๔๓	นาที ๒.๔๙ “เฮ้ยบ้าแล้ว ท้องได้ไง ไม่ใช่ของพี่ ครั้งเดียวจะไปติดได้ไงวะ เมออาจจะไปมีอะไรกับคนอื่นก็ได้ เม...ไม่ใช่แล้วเม เข้าบ้านๆ” (ไล่ผู้หญิงเข้าบ้านไป)
คลิป ๑๐	“มายไปเอาเด็กออกเหอะ” “มายอยากได้เงินเท่าไร? เดี่ยวพี่ให้” (ผู้หญิง : มายไม่ใช่ผู้หญิงหากินนะเว้ยที่จะมาเรียกร้องเงินนะ) “ถ้าไม่เอาออกก็เลิกกันเหอะ โอเคนะ”
คลิป ๖๕	“ห๊ะ ทำไมเธอปล่อยตัวงี้ละ? ไม่ได้ดูแลตัวเองเลย แล้วจะทำไง เรียนก็เรียนไม่จบ อนาคตอีก” (ผู้หญิง “แล้วไหนเธอบอกว่าจะรับผิดชอบเราไป... เฮ้ย โอนเงินมาทำไม”) “ก็เอาไปทำแท้งไป แล้วเราก็จบกัน”

มีเพียง ๕ เรื่อง^๒ เท่านั้นที่เมื่อทราบว่าคุณรักของตนเองตั้งครรรค์ ฝ่ายชายได้แสดงความรับผิดชอบด้วยการอยู่เคียงข้าง ไปคุยกับครอบครัวฝ่ายหญิง พาไปตรวจครรรค์ พาฝ่ายหญิงไปปรึกษาครูด้วยกันเรื่องการตั้งครรรค์

๖) ก่อท้อ : การป้องกันแบบสุดสำเร็จ ABC

วิธีการป้องกันปัญหาการตั้งครรรค์ในวัยรุ่นมีสามแนวทางใหญ่ ๆ ได้แก่ Abstinence การยับยั้งใจไม่มีเพศสัมพันธ์ (อันรวมไปถึงการรู้จักปฏิเสธต่อรอง), Be Faithful ซื่อสัตย์และมีคู่คนเดียว, Condom & contraceptives ใช้ถุงยางอนามัย และวิธีคุมกำเนิดอื่น ๆ จากการสำรวจหนังสือชั้นระดับ ม.ปลาย จำนวน ๑๔๒ ชิ้น พบว่าเนื้อหาของหนังสือสนับสนุนแนวทางข้างต้นดังต่อไปนี้

๒) ได้แก่คลิปหมายเลข ๓๔ “Solution” (ครอบครัวฝ่ายชายคือพ่อ พาไปคุยกับครอบครัวฝ่ายหญิง ทางานให้ลูกชายตัวเองทำและดูแลฝ่ายหญิง) หมายเลข ๕๗ “พร้อม?”, ๖๖ “Wrong way”, ๑๑๗ “Home Hug รัก (ไม่) ฟิน” (สามเรื่องนี้ผู้ชายไปคุยกับผู้ใหญ่ฝ่ายหญิงหรือช่วยเหลือลูก) และ ๑๐๒ “รักผิดชอบ” (ฝ่ายชายบอกว่ามีทางแก้ไขสิ พาผู้หญิงไปปรึกษาครูแต่จบแค่นั้น ไม่รู้ว่าเลือกทางแก้ไขปัญหาอย่างไร)



วิธีการ	รายละเอียดในหนังสือ	หมายเลขคลิป
Abstinence (๔๐ ขึ้น)	รักษาวลสงวนตัว, ปฏิเสธเสียงหนักแน่น, บอกตรงๆ ว่าไม่พร้อม, มีภาพถอยหลัง, ตื่นจากฝันหรือจากจินตนาการผลร้าย, นาฬิกาย้อนเวลา, ผู้ชายยับยั้งชั่งใจ, เกือบถูกล่วงละเมิด แต่มีคนช่วยไว้ได้ทัน, เป็นคู่รักหญิงรักหญิง (หนังสือชื่อว่า รักใสๆ)	๒๘, ๑๒๐, ๖๔, ๑๑๓, ๑๐๓, ๑๔๔, ๑๔, ๑, ๑๕๑, ๑๔๖, ๑๓๕, ๗๔, ๕๖, ๑๑๑, ๖๓, ๑๑๖, ๑๓๔, ๑๑๔, ๔๑, ๖๙, ๔๔, ๕๑, ๒๙, ๔๓, ๑๕๔, ๓๖, ๑๐๕, ๕๓, ๖๑, ๖๘, ๗๐, ๔๗, ๑๕๖, ๘๗, ๑๒๒, ๔๕, ๑๑๒, ๘, ๑๔๐, ๒๒ และ ๒๖
Be Faithful (๐ ขึ้น)	ไม่มี	
Condom (๒๔ ขึ้น)	ป้องกันทุกครั้งที่มีเพศสัมพันธ์, ผู้หญิง ยืนยันให้ใส่ ไม่งั้นไม่ยอมมีอะไรด้วย, เคยมีเช็ทส์โดยไม่ป้องกันแล้วเครียด จึงตั้งใจว่าต่อไปต้องใส่ทุกครั้ง	๑๔, ๑๗, ๑๓๒, ๑๒๗, ๑๓๙, ๑๒, ๑๐๗, ๔๖, ๑๖, ๑๐๑, ๒๐, ๑๕๓, ๘๘, ๑๒๔, ๕๐, ๑๑๘, ๑๔๒, ๑๒๑, ๑๔๓, ๗, ๘๒, ๔๙, ๘๙, ๑๕๗
Contra- ceptives (๔ ขึ้น)	ใช้ยาคุมฉุกเฉินอย่างเดียว (ไม่ใช่ออย่างอื่นร่วมด้วย), ใช้ยาฝังคุมกำเนิด	๑๙, ๖๕, ๙๐, ๗๕



๖.๑ A : *Abstinence* การยับยั้งชั่งใจ งดเว้นจากการมีเพศสัมพันธ์ และไม่นำตนเองอยู่ในสภาวะเสี่ยง ส่วนใหญ่จะเขียนบทให้ฝ่ายหญิงปฏิเสธ-ตอรอง บอกว่ายังไม่พร้อม หรือเดินหนีไปจากสถานการณ์ที่จะนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ แต่มีหนังสือจำนวน ๘ เรื่อง ที่ให้วัยรุ่นชายเป็นฝ่ายถูกคิดและเลือกที่จะรอ” ซึ่งถือเป็นการนำเสนอที่สร้างแนวคิดใหม่ว่าผู้ชายมีความสามารถในการห้ามใจตนเอง ไม่ทำตามสัญชาตญาณหรือแรงขับทางเพศอย่างเดียว



คลิป ๑๐๖ ทำยคลิปเขียนว่า “รักต้อง... มีสติ มีสติ... หักห้ามใจได้ มีสติ... ปฏิเสธเป็น”

๓) ได้แก่คลิปหมายเลข ๒๖ (ครั้งแรก), ๔๕ (ฉันเลือกเอง), ๔๗ “Good Luck”, ๗๐ (ปิดเทอมใหญ่), ๗๗ (รู้อะไรไม่เท่ารู้ใจ), ๗๘ (Choice ทางเลือก), ๑๒๒ (หัวเวลา) และ ๑๕๖ (ล้อ)

มืออยู่ ๒ เรื่อง ที่คู่รักมีเพศสัมพันธ์ไปแล้วด้วยความเปลือยใจ แต่เมื่อเกิดความวิตกกังวลว่าจะท้องหรือไม่ จึงได้พูดคุยตกลงกันว่าต่อไปจะยับยั้งชั่งใจ โดยฝ่ายชายเป็นผู้บอกเองว่าจะยังไม่มีเพศสัมพันธ์จนกว่าจะพร้อมกันมากกว่านี้

- คลิป ๖๐ “เจน คีนั่นเราขอโทษนะ เราคิดได้แล้วว่าการเป็นแฟนกันไม่จำเป็นต้องมีอะไรกันก็ได้”
- คลิป ๖๘ “มินท์ เราขอโทษนะ ต่อไปนี้เราจะไม่ทำให้มินท์เครียดแบบนี้อีกแล้ว เราจะรอจนกว่าเราสองคนจะพร้อมกันให้มากกว่านี้”

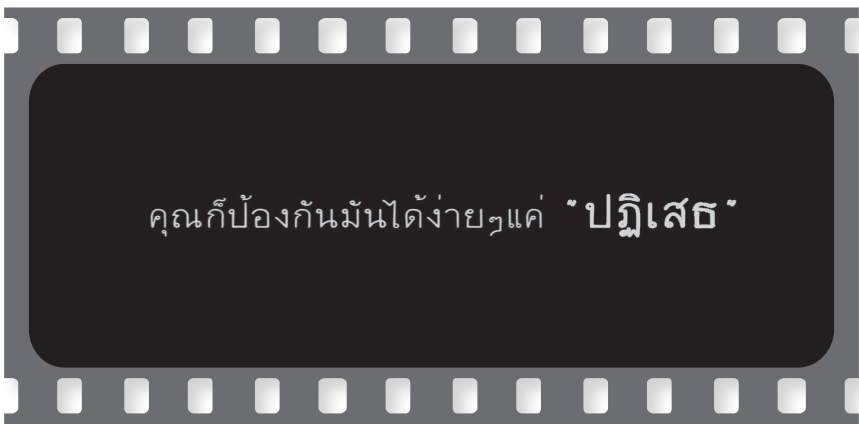
๖.๒ การปฏิเสธหรือการต่อรอง ของวัยรุ่นหญิงว่ายังไม่พร้อมมีอะไรตอนนี้ ถ้าไม่เป็นแบบคุยตกลงกันดี ๆ ก็จะเป็นการพูดด้วยอารมณ์ไม่พอใจที่อีกฝ่ายรุกเร้าถึงเนื้อถึงตัว มีคลิปที่น่าสนใจที่นำเสนอวิธีการพูดปฏิเสธ ๓ แบบ พร้อมตัวอย่างคำพูดซึ่งน่าจะเป็นประโยชน์ต่อวัยรุ่นหญิง

คลิป ๐๓๕ วิธีปฏิเสธ ๓ แบบ แบบอ้อม ๆ แบบตรงไปตรงมา และแบบใช้เหตุผล



แบบอ้อมค้อม “เสาร์นี้ไม่ว่างแล้วละ วันอาทิตย์ก็ไม่ว่าง อาทิตย์หน้าก็ไม่ว่าง”
แบบตรงไปตรงมา “เรารู้หมดแล้วนะว่าพี่คิดจะทำอะไรนะ”
แบบใช้เหตุผล “เพนนี่ว่าผู้หญิงกับผู้ชายอยู่ด้วยกันสองต่อสองมันดูไม่เหมาะสม
เราเปลี่ยนไปตีวที่ห้องสมุดหรือร้านอาหารดีกว่าไหม”

คลิป ๑๑๔



๖.๓ C : *Contraceptives* มี ๓ เรื่อง ที่พูดถึงการใช้ยาคุมฉุกเฉิน โดยนำเสนอวิธีใช้ เช่น ใช้ไม่เกินเดือนละ ๒ กล่อง เช่นคลิป ๖๕ พูดถึงข้อควรระวังในการกินยาคุมฉุกเฉิน อธิบายโดยเภสัชกรว่า ไม่ควรกินเกินเดือนละ ๒ กล่อง และคุมไม่ได้ ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ (นาที ๓.๓๗)

คลิป ๖๕



“Mistake เบรกก่อนรัก” (คลิป ๕๒) หนังสืออีกเรื่องหนึ่งที่น่าสนใจคือเรื่องราวของนักเรียนหญิงที่ดูเป็นเด็กเรียน เนิร์ด แต่มีความรู้และประสบการณ์เรื่องการคุมกำเนิดดีมาก การดำเนินเรื่องจึงเป็นเสียงพูดของวัยรุ่นหญิงคนนี้เกี่ยวกับวิธีการป้องกันต่างๆ แต่ท้ายสุดเธอก็พลาดล้มกินยาคุมและท้อง บทสรุปสุดท้ายของหนังสือกลายเป็นการสนับสนุนให้งดจากการมีเพศสัมพันธ์

คลิป ๕๒ วัยรุ่นหญิงเสนอวิธีการคุมกำเนิดหลายวิธี ตั้งแต่หลังนอก ถุงยางอนามัย กินยาคุมทั่วไปและยาคุมฉุกเฉิน เข้าใจว่าการหลังนอกไม่ช่วยป้องกันอะไร เธอพูดกับกล้องในนาที่ ๐.๔๕ “แตกนอกอะไม่อุ่นใจ แต่ถุงยางอนามัยนี่สิ ปลอดภัยของจริง”



แต่ตอนท้ายคลิป เธอพูดว่า “บทเรียนครั้งนี้สอนให้ฉันรู้ว่า การคุมกำเนิดที่ดีที่สุดคือการไม่มีเพศสัมพันธ์ตั้งแต่ทีแรก” (นาที ๖.๔๕) นั่นคือไปสรุปจบที่การยับยั้งชั่งใจ



๖.๔ C : Condom การใช้ถุงยางอนามัย จะเห็นว่าวัยรุ่นบางส่วนอาจยังมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการใช้ถุงยางอนามัย ดังเช่นเสียงคิดดังๆ ของคุณี่ใน *คลิปหมายเลข ๑๒๑ “Long (ลอง) Love”*

หญิงคิด “มันจะหาว่าเราไม่รักมันรีปาวนะ” (นาที ๐.๕๒)

ชายคิด “ออนจะหาว่าเรารังเกียจรีเปลา” (นาที ๑.๓๐)

แต่ก็น่าสนใจมากกว่า วัยรุ่นจำนวนหนึ่งอาจมีทัศนคติต่อการใช้ถุงยางอนามัยว่า หมายถึงการรู้จักรักตัวเอง ดังเช่นหลายเรื่องที่คุณีหญิงเป็นฝ่ายเตรียมถุงยางอนามัยเอง (คลิปหมายเลข ๑๒ “ฝันร้าย”, ๑๗ “รักหลงทาง”, ๒๔ “ของมันต้องมี”, ๖๑ “ความเหมือนที่แตกต่าง”, ๑๕๓ “วัยร่าเริง”) และอีกหลายเรื่องที่คุณีหญิงปฏิเสธแข็งขันหากผู้ชายไม่ใช้ถุงยางอนามัย (คลิปหมายเลข ๔๙ “Breadhancy”, ๕๐ “ให้มัน

เป็นแค่จินตนาการ”, ๑๔๓ “First Love”) ไม่เพียงเท่านั้น หนังสือหมายเลข ๑๒๑ พ่อแม่ปรึกษากันแล้ว จึงได้นำถุงยางอนามัยใส่ไว้ในถาดขนมแล้วนำไปให้แก่ลูกสาว ที่ทำการบ้านอยู่ในห้องกับแฟนหนุ่ม

อย่างไรก็ดี ยังคงมีการผลิตซ้ำความคิดว่าคนพกถุงยางอนามัยหรือรู้จักป้องกันตัวเองด้วยถุงยางอนามัยจะต้องเป็นผู้หญิงกำกั้น เปลี่ยนแฟนบ่อย (คลิป ๑๕๓ “รักราเริง”) หรือไม่ก็เป็นผู้หญิงที่ชอบมีเพศสัมพันธ์แบบชั่วคราวข้ามคืน (คลิป ๖๑ “ความเหมือนที่แตกต่าง”)

และไม่มีการพูดถึงถุงอนามัยสตรีเลย

๗) ทางออก ทางแก้ไขในหนังสือ :

เมื่อดูจากชื่อคลิปที่ส่งเข้าประกวดในระดับมัธยม มีจำนวน ๔ เรื่อง ที่ตั้งชื่อเรื่องว่า ทางออก หรือ การแก้ปัญหา น่าสนใจว่าบทสรุปของทางออกจากการตั้งครรภ์ในวัยเรียนในคลิปเหล่านี้ไม่เหมือนกันเลย กล่าวคือ

- คลิป ๑๙ “ทางออก” ใช้ยาคุมฉุกเฉินหลังมีเพศสัมพันธ์
- คลิป ๓๒ “Exit” ไม่รู้จะหาทางออกยังไง กำลังจะกินยาขับเลือด เพื่อนมาห้ามไว้ และครูมาลอบใจ → จบ
- คลิป ๓๔ “Solution” พ่อของฝ่ายชายเข้ามาร่วมรับผิดชอบ พวกกันไปคุยกับครอบครัวฝ่ายหญิง หางานให้ลูกชายทำ
- คลิป ๕๔ “ทางออก” ท้องต่อ ครูให้กำลังใจ (แต่ไม่มีการอ้างถึง พ.ร.บ.)
- คลิป ๑๓๓ “ทางออก Exit” (จะฆ่าตัวตายแต่พ่อมาช่วยทัน และบอกว่าทุกปัญหา มีทางออก → จบ)



คลิป ๓๔ น่าสนใจว่าผู้ขายทั้งเรื่องพูดตรงกันว่าเป็นผู้ขายกล้าทำก็ต้องกล้ารับ



ส่วนทางออกของตัวละครหญิงที่ท้องในวัยเรียน ส่วนใหญ่เลือกที่จะไปปรึกษาคนใกล้ตัวคือแม่ ครู ก่อน รองลงมาคือการเลือกทำแท้ง (ตัวละครหญิงพูดถึงการ “เอาลูกออก” ซึ่งอาจลงมือทำจริงหรือไม่ได้ทำจริง ๆ ในหนังสือ หากมีผู้ใหญ่เข้าใจและโอบอุ้มดูแล ก็จะตัดสินใจท้องต่อ) และการฆ่าตัวตาย

๗.๑ ไม่นำเสนอทางออกเมื่อท้องไม่พร้อม กล่าวคือหนังสือตัดจบไปเลย ไม่เสนอว่าชีวิตผู้หญิงที่ท้องเป็นอย่างไรต่อ เลือกทางไหนระหว่างท้องต่อหรือทำแท้ง บางเรื่องจบแบบไม่รู้ว่าจะท้องหรือไม่ ทั้งไว้เป็นปริศนา หรือไม่ก็จบด้วยการขึ้นข้อความที่เป็นคำแนะนำคำสอนต่างๆ จำนวนคลิปที่ไม่เสนอทางออกใดๆ มีจำนวนทั้งสิ้น ๓๖ ชิ้น ในจำนวนนี้

- ๗.๑.๑ คลิปที่ไม่นำเสนอทางออกแล้วจบด้วยการที่ผู้หญิงฆ่าตัวตาย จำนวน ๘ ชิ้น
- ที่ทำสำเร็จ ได้แก่ คลิปหมายเลข ๑๓, ๗๖, ๑๓๐ (พบว่าท้อง เครียด และฆ่าตัวตาย), คลิป ๒๕ (ถูกข่มขืนแล้วท้อง แกรมยังถูกนินทาอีก รู้สึกอับอาย จึงผูกคอตาย), ๗๗ (ทำแท้งแล้วตาย), ๙๗ (ท้อง แฟนพาซ้อนท้าย เกิดอุบัติเหตุเสียชีวิต)
 - ต้องการฆ่าตัวตายแต่ทำไม่สำเร็จเพราะมีคนมาช่วยไว้ทัน แล้วจบเรื่องเลย ได้แก่ คลิปหมายเลข ๑๘ และ ๑๓๓

๗.๒ “ฝันไป” หรือตกอยู่ในภวังค์แล้วจบ มีคลิปจำนวนหนึ่งที่คู่หญิงชายมีเพศสัมพันธ์กันแล้ว ฝ่ายหญิงกังวลว่าท้องหรืออาจจะพบว่าท้องแล้ว แต่ไม่บอกว่าจะเป็นอย่างไรร คลิปกลับมาเสนอว่าที่ประสบเรื่องร้ายๆ เช่น ถูกประณาม ผู้ชายตีจาก พ่อโกรธ ทั้งหมดนั้นกลายเป็นเพียงความฝัน กล่าวคือตกใจตื่นขึ้นมาและพบว่าเรื่องราวทั้งหมดมันไม่จริง หนึ่งจบแค่นั้น ดังเช่นที่เห็นในคลิปหมายเลข ๙, ๗๑ และ ๑๒๖

๘) ทางออกแนวแฟนตาซี

๘.๑ “ตื่น” แล้วกลับไปแก้ตัวใหม่ เป็นหนังสั้นประเภทตื่นขึ้นจาก “ฝันไป” “ตกในภวังค์” หรือ “ตื่น” เพราะระลึกถึงบทเรียนในอดีต เป็นการพลิกสถานการณ์ร้ายๆ อันเป็นผลจากการที่ฝ่ายหญิงท้องในวัยเรียนให้กลายเป็นเพียงความฝันหรืออยู่ในภวังค์ของจินตนาการ แล้วหนังก็จะจบลงด้วยบทสรุปของการกลับไปแก้ตัวใหม่ด้วยการป้องกันตนเองไม่ให้ตกอยู่ในสถานการณ์เสี่ยง โดยมีวิธีต่างๆ ดังต่อไปนี้

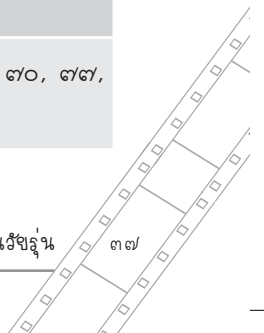


ก) ฝ่ายหญิงฝัน ตกอยู่ในภวังค์หรือระลึกถึงบทเรียนในอดีต (๑๘ เรื่อง)

วิธีการป้องกันไม่ให้เสียงหลังจาก “ตื่น”	คลิปหมายเลข
ผู้หญิงตื่นจากฝัน จึงเลี้ยงสถานการณ์รุกเรา หรืออยู่กันสองต่อสอง	๓๖, ๗๘, ๘๔, ๙๕, ๑๐๕
ผู้หญิงตื่นจากฝัน แล้วบอกเลิกแฟน	๒๓
ผู้หญิงตื่นมาพบว่ายังไม่ท้อง แคมีแฟน และตั้งใจจะป้องกันโดยใช้ถุงยางอนามัย	๑๒, ๑๕๗
ตื่นจากภวังค์ที่จินตนาการถึงผลร้ายต่างๆ หากมีเพศสัมพันธ์ครั้งนี้ จึงบอกตรงๆ ว่ายังไม่พร้อม	๕, ๑๔, ๒๙, ๔๓, ๔๔, ๕๖, ๗๔, ๘๒, ๘๗, ๑๕๔

ข) ฝ่ายชายฝัน ตกอยู่ในภวังค์หรือระลึกถึงบทเรียนในอดีต (๑๑ เรื่อง)

วิธีการป้องกันไม่ให้เสียงหลังจาก “ตื่น”	คลิปหมายเลข
ผู้ชายตื่นจากฝัน จึงเลี้ยงที่จะอยู่สองต่อสองและยับยั้งใจ	๒๖
มีบุคคลนิรนามเพศชายปรากฏตัวมาเตือนผู้ชายว่าให้รับผิดชอบ จึงเลือกที่จะยับยั้งหัวใจ	๒๒
ผู้ชายนึกถึงภาพผลร้ายต่าง ๆ และความเครียดของตัวเองหากแฟนท้องไม่พร้อม จึงยับยั้งหัวใจ	๔๕, ๑๒๒, ๑๕๖
ผู้ชายฝันไป เมื่อตื่นมาตั้งใจจะใช้ถุงยางอนามัยในครั้งต่อไป	๑๑๘
ผู้ชายนึกถึงบทเรียนในอดีต คำเตือนจากเพื่อนผู้หญิงหรือข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต จึงเลือกยับยั้งใจ	๓๘, ๔๗, ๗๐, ๗๗, ๗๘



๘.๒ นาฬิกาย้อนเวลา มีอยู่ ๒ คลิป ที่นำเสนอว่าสามารถใช้นาฬิกาย้อนเวลา
กลับไปแก้ไขสถานการณ์ต่างๆ ที่จะนำไปสู่การท้องไม่พร้อมได้

- คลิป ๕๓ ผู้หญิงได้นาฬิกาย้อนเวลา และเมื่อย้อนเวลาได้ ผู้หญิงกลับไป
บอกเลิกผู้ชาย
- คลิป ๑๐๑ ผู้ชายเก็บนาฬิกาย้อนเวลาได้ กลับไปแก้ไขด้วยการยืมถุงยางอนามัย
จากเพื่อนก่อนไปหาแฟน

คลิป ๑๐๑ ตอนท้ายคลิปหลังจากเลือกใช้ถุงยางอนามัย มีข้อความนี้



อย่างไรก็ดี มีคำถามว่าเนื้อหาคลิปที่ตัวละครเอกสามารถย้อนเวลาไปแก้ไข
เหตุการณ์ในอดีตได้ หรือพบว่าที่แท้เรื่องทั้งหมดคือฝันไป (ซึ่งก็คือการกลับไปแก้ไข
“สิ่งที่ผิดพลาด” ให้ “ถูกต้องดีงาม”) จะยังเป็นการตอกย้ำให้คนที่พลาดยิ่งรู้สึกแย่
หรือไม่ที่ตัวเอง “สอบตก” และไม่ได้ทำสิ่งที่ “ถูกต้องดีงาม”

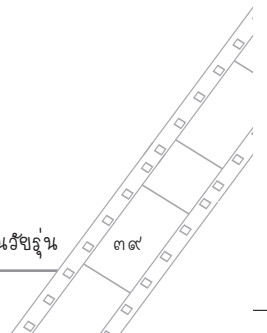


๙) ทางออกคลาสสิก : ท้องต่อ

มีหนังสือ ๓๑ เรื่อง ที่ตัวละครหญิงตัดสินใจท้องต่อ ส่วนใหญ่เกิดจากปัจจัยสนับสนุนหลายประการ เช่น

ปัจจัยสนับสนุนให้ท้องต่อ	คดียุทธคดีหมายเลข
ผู้ชายหรือครอบครัวฝ่ายชายรับผิดชอบ	๓๔, ๕๗, ๖๖, ๑๑๗
ครอบครัวฝ่ายหญิงให้กำลังใจและช่วยดูแล	๑๐, ๒๗, ๓๕, ๘๖, ๕๒, ๕๘, ๑๐๙
ได้ข้อมูล พ.ร.บ. เป็นทางเลือก จึงท้องต่อ	๑๓๖, ๑๑, ๑๒๙, ๙๙, ๒๑, ๑๐๘, ๑๐๙, ๑๑๐
ครูและโรงเรียนสนับสนุนให้ท้องต่อ	๙๓, ๕๔, ๑๐๐, ๑๕๒
ท้องต่อเพราะเป็นทางเลือกที่ดีที่สุดในตอนนั้น / บทเรียนของแม่ในยุคที่ยังไม่มี พ.ร.บ.	๓๘, ๕๙, ๙๒, ๑๔๗
เพื่อน ๆ ยอมรับและให้กำลังใจ	๓๗, ๗๙, ๑๑๕
ท้องต่อแต่ชีวิตคู่-ชีวิตครอบครัวล้มเหลว	๑๒๘, ๖๒

สิ่งที่น่าคิดของหนังสือที่ลงเอยด้วยการตัดสินใจท้องต่อแล้วจบเรื่องเลยก็คือ การเขียนบทเช่นนี้เกิดจากฐานคิดอะไร? จริงหรือที่การอุ้มท้องและเลี้ยงลูกต่อไปคือทางเลือกที่ดีที่สุดสำหรับวัยรุ่น? หรือยังคงมีทางเลือกอื่นๆ อีกที่ไม่ถูกพูดถึงกันมาก เช่น การทำแท้ง แต่สังคมไทยยังยอมรับไม่ได้



ตัวอย่าง คลิป ๕๗ วัยรุ่นไปปรึกษาอดีตพยาบาลเรื่องเพื่อนท้อง อดีตพยาบาลตอบดังนี้ “พี่เคยเป็นพยาบาลดูแลเรื่องแม่และเด็กมาก่อน สิ่งแรกที่เราควรทำคือต้องคอยอยู่เป็นเพื่อนเขา คอยให้กำลังใจเขาเนะ ทุกปัญหามันมีทางแก้ทั้งนั้น ตอนที่พี่อยู่ที่นั่นนะ เคยเจอคนเอาเด็กมาทิ้งไว้ที่ศูนย์เลี้ยงเด็กกำพร้า บางคนเอาลูกมาทิ้งที่โรงพยาบาลก็มี หนูอยากให้เพื่อนทำอย่างนั้นเด็ดขาดเลยนะ” คำพูดนี้สามารถตีความได้หรือไม่ว่าหากท้องต่อโดยที่วัยรุ่นหญิงไม่พร้อม จะนำไปสู่การทิ้งทารก? นอกจากนี้ จากตารางจะเห็นว่าอย่างน้อยมีคลิป ๒ เรื่อง ที่การท้องต่อและใช้ชีวิตร่วมกันระหว่างคู่รักวัยใสไม่ได้จบสวยงาม (เช่น คลิป ๖๒ “มุมมองของเด็ก” ที่ทั้งคู่ไม่มีความพร้อมในการเป็นพ่อแม่ จนกระทั่งลูกเป็นวัยรุ่นซบถคนและถูกกักขังที่สถานีตำรวจ ก็ยังมาทะเลาะกันต่อหน้าลูก) นี่เป็นข้อเท็จจริงที่สังคมไทยลืมไปหรือไม่?

ยิ่งกว่านั้น เรื่องที่วัยรุ่นหญิงพลาดจนท้อง มีจำนวนหนึ่งที่สร้างภาพลักษณ์ตัวละครหญิงเป็นลบ ดังเช่นเรื่องย่อของหนังสือที่เป็นเอกสารแนบมาบรรยายเกี่ยวกับตัววัยรุ่นหญิงที่ท้องในวัยเรียนแบบผลิตซ้ำภาพเหมารวมว่าเป็นเด็กผู้หญิงที่ค่อนข้างใจง่าย เจอกันแบบเดียวก็ยอมให้ LINE ตัวเองแก่ผู้ชายแล้ว (เรื่องย่อของคลิป ๓๗) หรือเป็นเด็กสาวที่ชอบเที่ยวกลางคืนและไม่รักษาเนื้อรักษาตัว (เรื่องย่อของคลิป ๒๗)



๑๐) ทักษะคดีต่อการทำแท้ง

ไม่เพียงแต่วัยรุ่นเท่านั้น คนทั่วไปยังมองว่าการทำแท้งคือการฆ่าเด็ก ทั้งๆ ที่ความจริงคือตัวอ่อนเท่านั้น บทสนทนาในหนังสือสั้นที่ตัวละครเอกหญิงเปรยว่า ต้องการการทำแท้ง จะมีเพื่อนห้ามไว้โดยบอกว่า “เด็กทั้งคนเลยนะ” เช่นตัวอย่างนี้

คลิป ๒๐ (นาฬิกาที่ ๕.๑๕)

เพื่อนผู้ชาย “เราได้อินมาว่า มันมี พ.ร.บ. การตั้งครรภ์ในวัยรุ่นนะ เขาหาครอบครัว ให้แก่ได้นะเว้ย ในกรณีที่แก่ไม่สามารถดูแลเด็กได้นะ”

ผู้หญิง “ถ้าอย่างงั้นเราก็ไม่ได้เรียน อาชีพการงาน เราก็ไม่มีเลยนะ”

เพื่อนผู้ชาย “เฮ้ยแก... พ.ร.บ. นี้เขามีฝักอาชีพตามที่วัยรุ่นตั้งครรภ์สนใจ เกมिंगงานทำ แน่นอน เพราะฉะนั้น อย่าเอาเด็กออกเลย เด็กมันไม่รู้เรื่อง”

คลิป ๓๗ เส้นทางของชีวิต



คลิป ๓๒ Exit (นาที ๕:๒๐) เมื่อนักเรียนหญิงจะกินยาขับเลือด เพื่อนสนิทบอกว่า “ถ้าน้ำหอมกินยาเข้าไปตอนนี้ น้ำหอมจะรู้สึกดีขึ้นแค่วันนี้แหละ แต่น้ำหอมจะรู้สึกผิดไปทั้งชีวิตเลยนะเว้ย”

หมายเหตุ : เรื่องนี้จบแบบที่นักเรียนหญิงเดินออกจากห้องน้ำ เพื่อนๆ ครู ปลอดภัย แต่ไม่มีคำตอบให้ว่าจะทำอย่างไรต่อไปกับการท้อง

คลิป ๔๔ (นาที ๕:๒๐) ลูกสาวภาพกับแม่ว่าเกือบจะมีอะไรกับผู้ชายแล้ว แม่บอกว่า ถ้าเกิดอะไร แม่จะเสียใจไปตลอดชีวิตแน่ ๆ ลูกบอก “ก็เอาเด็กออกสิ”

แม่ตอบ “ไม่ได้นะดริม ถ้าเกิดลูกพลาดขึ้นมา ยังไงก็เอาเด็กออกไม่ได้ เพราะทุกชีวิตมีคุณค่าของตัวเองนะ ทุกชีวิตสวยงามเสมอ ก็เหมือนอย่างลูก ไม่ว่าอะไรจะเกิดขึ้น ยังไงหนูก็มีคุณค่าสำหรับแม่เสมอ และก็สำหรับทุกคนด้วยนะ แม่รักหนูนะดริม”

มีคลิปอยู่จำนวนหนึ่งที่ตัวละครหญิงต้องการหาทางออกด้วยการ “เอาเด็กออก” แต่ก็ได้ไม่ถึงมือกระทำจริงๆ ที่ลงมือทำแท้งจริงๆ มี ๗ เรื่อง ดังนี้

รายละเอียด	คลิปหมายเลข
ทำแท้งแล้วตาย	๓๓, ๔๐, ๗๓, ๗๗, ๘๓
ทำแท้งแล้วไม่ตาย แต่ผู้ชายยังตัวตาย	๗๐
ทำแท้งสำเร็จ แต่เสียใจและบอกว่า ถ้าย้อนเวลาได้จะเก็บเอาไว้	๖๐

หมายเหตุ : คลิปหมายเลข ๓๓, ๗๐ และ ๘๓ ทำเป็นหนังแนวสยองขวัญ



คลิป ๔๐ ชีวิตที่ไม่พร้อม



คลิป ๓๓ มุกดา



ภาพจากหนังสั้นนำเสนอการทำแท้งน่ากลัวมาก เหมือนจงใจปฏิเสธว่าการทำแท้งอาจเป็นทางเลือกหนึ่งของวัยรุ่นหญิงท้องไม่พร้อม ซึ่งยังหมายความว่าคนที่ตัดสินใจเลือกทำแท้งแทบไม่มีที่ยืนในสังคมเลย แถมยังต้องมีตราบาปติดตัวไปตลอดอีก

คลิป ๘๗ “Mind Dimension” : “ทำแท้งก็สบายดีนะ ไม่ต้องเลี้ยงลูกด้วยอะเจิบนิดหน่อยเอง”

“ก็มีแค่ตราบาปนั่นแหละที่ติดอยู่ในหัวใจเราตลอด เวลาที่เราคิดถึงมันเท่านั้นแหละ”



๑๑) คู่รักเพศวิถีสั้น ๆ และ “ความปลอดภัย”

มีหนังสั้น ๓ เรื่อง ที่นำเสนอเรื่องราวของคู่รักหญิงรักหญิง โดย ๒ ใน ๓ เรื่องนั้น (คลิป ๑๑๕ “รัก-เรียน” และคลิป ๑๒๐ “เพศเดียวกันไม่ต้องระวัง?”) เขียนบทให้ ทอมเจ้าชู้ มีคู่เยอะ และในที่สุดก็ส่งผลให้อีกฝ่ายได้รับเชื้อเอชไอวี ซึ่งเป็นบทลงโทษ ตีตราให้กับ (ก) คนรักเพศเดียวกัน (ข) มีพฤติกรรมเปลี่ยนคู่บ่อย



คลิป ๑๒๐ บทพูดใช้คำว่า “ติดแฮดส์” นักเรียนหญิงคนนั้นไม่กล้าไปโรงเรียน (นำเสนอเป็นภาพข่าวตรงข้ามกับคู่รักหญิงชายที่ตั้งใจเรียน ไม่มีเช็ทส์)

นักเรียนหญิงที่มีเชื้อ : “อนาคตของเขาจบแล้ว” “เลือดกูเป็นบวก กูจะกล้าไปเรียนได้ไง กูก็อายเขาเหมือนกันแหละ”

เพื่อนปลอบใจ : “เราจะพาเธอไปอยู่ที่สถานบำบัดคนติดเชื้อ มันก็น่าจะบรรเทาให้เธอได้บ้าง”



คลิป ๑๔๐ “รักใสๆ ในวัยเรียน” นำเสนอภาพคู่รักหญิงรักหญิงในโรงเรียนที่คบหากันโดยไม่มีอะไรกัน แล้วสรุปท้ายคลิปเป็นตัวหนังสือขึ้นว่า “ความรัก ไม่จำเป็นต้องมีเพศสัมพันธ์”

สิ่งที่น่าคิดคือ นี่เป็นความตั้งใจให้คู่รักหญิงรักหญิงไม่มีเพศสัมพันธ์กัน หรือเป็นความไม่เข้าใจเกี่ยวกับเพศวิถีของคู่รักหญิงรักหญิงกันแน่?

อีก ๒ เรื่อง ได้แก่ คลิป ๑๗ “รักหลงทาง” ตัวละครผู้ชายชอบเพื่อนนักเรียน ชื่อเนท ซึ่งเป็น transgender ไม่ได้ชอบผู้หญิง และคลิป ๒๔ “ของมันต้องมี” ตัวละครหญิงมอบถุงยางให้แฟนเก่าที่เลิกกันไปและมีแฟนใหม่เป็นคนเพศเดียวกันว่า “ถึงเป็นผู้ชายกับผู้ชายแล้วท้องไม่ได้อะ ก็ต้องใช้เพื่อป้องกันนะ”

บทสนทนาระหว่างเพื่อนเกี่ยวกับคู่รักเพศเดียวกันทำให้เห็นว่าคำว่า “ปลอดภัย” สำหรับวัยรุ่นในคลิปส่วนใหญ่คือ ไม่ท้อง โดยแทบไม่นึกถึงการได้รับเชื้อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์เลย มีเพียง ๓ คลิปเท่านั้นที่พูดถึงโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ กล่าวคือ คลิป ๒๔ พูดถึงโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ในคู่รักชายรักชาย, คลิป ๑๑๕ และ คลิป ๑๒๐ พูดถึงการได้รับเชื้อเอชไอวีในคู่รักหญิงรักหญิง

๑๒) การสรุปบทกาศศิลป์

หนังสือส่วนใหญ่ผลิตบนพื้นฐานความคิดว่าวัยรุ่นควรรู้จักป้องกันตนเอง ไม่ว่าจะด้วยวิธีการยับยั้งชั่งใจ หรือการใช้วิธีคุมกำเนิดอื่นๆ และด้วยความที่หนังสือจำนวนเกือบทั้งหมดล้วนแล้วแต่เล่าจากมุมมองของผู้หญิง คำลงท้ายแทบทุกเรื่องมักเป็นบทสรุปจากการกระทำของผู้หญิงและเน้นสั่งสอนผู้หญิง เช่น ให้รู้จักป้องกันเพราะการตั้งครรภ์ในวัยเรียนจะนำมาซึ่งผลกระทบมากมาย ให้คิดถึงพ่อแม่ว่าจะรู้สึกอย่างไร เป็นต้น



คลิป ๑๔๖



คลิป ๗๔



คลิป ๓๒



คลิป ๑๕๖



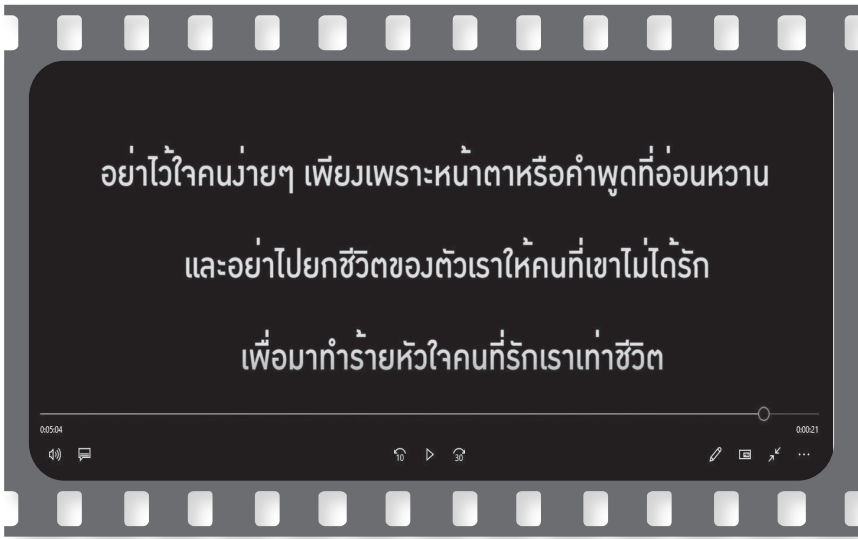
คลิป ๑๒๗



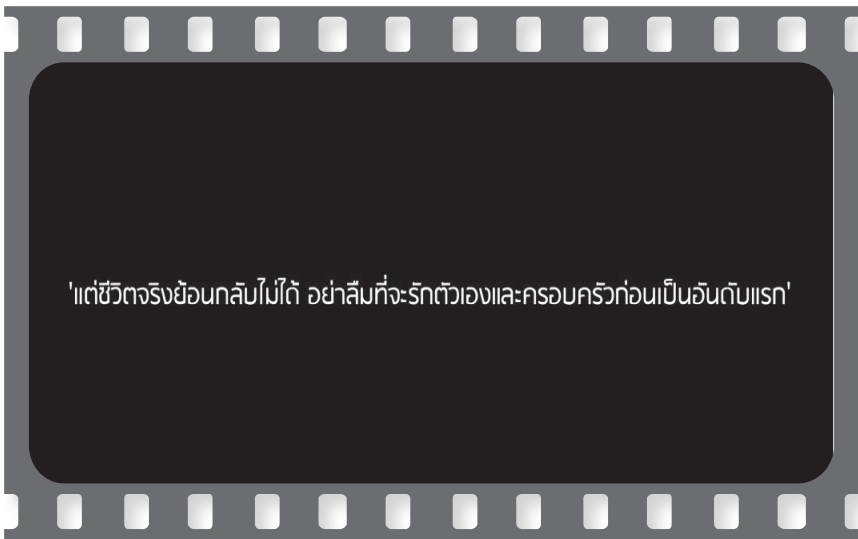
คลิป ๑๑๙ “ถ้าคุณเป็นแบบนี้ พ่อกับแม่จะรู้สึกอย่างไร”

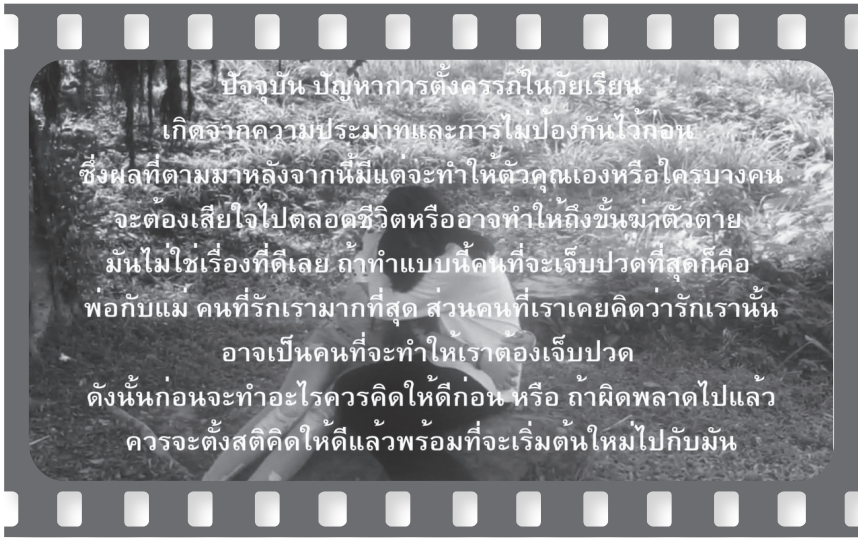


คลิป ๑๑๒ สอนให้อย่าไว้ใจใครแม้แต่คนที่เราปลื้ม

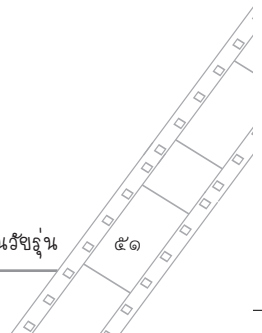


คลิป ๑๑๓ สัมภาษณ์แม่ของวัยรุ่นที่ท้อง ไม่ได้เรียน แล้วชวนย้อนเวลากลับไป





แต่ดูเหมือนคำสั่งสอนตอนจบหลายเรื่อง เป็นการตบหน้าคนที่พลาดพลั้งให้
รู้สึกผิดมากกว่าการให้ออกาสหรือกำลังใจ วัยรุ่นหญิงที่เคยแผลงใจคล้อยตาม
ฝ่ายชาย ดูคลิบแล้วก็อาจจะรู้สึกแย่ ขณะที่ผู้ชายยังคงลายนวลเป็นเรื่องปกติ



๑๓) ความเข้าใจใน พ.ร.บ.

มีหนังสือจำนวนไม่มากนักที่เอ่ยถึงสิทธิที่ได้รับการคุ้มครองจากพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาคอร์รัปชันในวัยรุ่น พ.ศ. ๒๕๕๙ (ต่อไปเรียก พ.ร.บ. ตั้งครรรภ์วัยรุ่น) สันนิษฐานว่าสำหรับวัยรุ่น กฎหมายอาจเข้าใจยาก ดังนั้น หลายๆ ศิลปินำเสนอเนื้อหาเรื่อง เพียงแค่เอ่ยชื่อหรือเนื้อหาสั้นๆ เท่านั้น เช่น ครูสอนเรื่องนี้จบและให้การบ้าน

เนื้อหาที่พูดถึง พ.ร.บ. ตั้งครรรภ์วัยรุ่น	หมายเลขคลิป
แค่นำเสนอว่าครูสอนเรื่องนี้ในห้องเรียนจบแล้ว (เอ่ยแค่ชื่อ พ.ร.บ.)	๘, ๓๒, ๑๐๓
แค่ข้อความ พ.ร.บ. หรือแค่เอ่ยว่า พ.ร.บ. คุ้มครองและช่วยให้เรียนต่อได้	๑๑, ๑๗, ๒๘, ๓๓, ๔๓, ๕๙, ๗๐, ๗๗, ๑๐๘, ๑๓๖
ให้รายละเอียดสิทธิตามมาตรา ๕	๑๕๒, ๖๒, ๖๙, ๔๖, ๘๐, ๑๐๙
ให้ข้อมูลมาตรา ๖	๑๑๐, ๑๐๔
ระบุว่าใช้บริการสุขภาพได้ ข้อมูลเป็นความลับ	๑๐๐, ๑๒๔
ระบุว่าหากครอบครัวทดแทนให้ถ้าเราไม่พร้อม มีให้ฝึกอาชีพ	๒๑, ๑๐๖, ๑๑๗
มีข้อความขึ้นว่า “วัยรุ่นมีสิทธิตัดสินใจด้วยตนเอง”	๑๒๓
มีภาพกำลังหาข้อมูล พ.ร.บ. และดูนิยามคำว่า “วัยรุ่น” “นักเรียน”	๑๔๙



คลิป ๑๐๖ ครูให้การบ้านไปหาข้อมูลเกี่ยวกับ พ.ร.บ.



คลิป ๘ สอนเรื่อง พ.ร.บ. ไม่มีรายละเอียด แต่ถามว่าเข้าใจไหม



สำหรับคลิปที่ให้รายละเอียดเนื้อหา พ.ร.บ. มากขึ้น มักใช้วิธีอ่าน/ ขึ้นข้อความ หรือใช้ภาพเอกสาร พ.ร.บ. ที่มีเนื้อหาของมาตรา ๕ มาตรา ๖ หรือมาตรา ๙

คลิป ๑๐๔ ตัวหนังสือขึ้นรายละเอียด มาตรา ๖ ตอนท้ายเรื่อง



๑๓.๑ พ.ร.บ. ตั้งครรภวัยรุนกับกรอบคิดเรื่องเพศในสังคมไทย

แม้ พ.ร.บ. ตั้งครรภวัยรุนจะประกาศใช้มาเป็นเวลา ๒ ปีแล้ว แต่ดูจะไม่ถ่วงนัก หากสังคมไทยยังมีกรอบคิดเข้มแข็งในเรื่องเพศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทัศนคติต่อวัยรุน วัยเรียนเพศหญิง

การแนะนำ พ.ร.บ. ให้วัยรุนไทยเข้าใจจึงมีอุปสรรคหลายประการ ไม่ว่าจะเป็น อดคิดเต็มๆ ที่สังคมไทยมีต่อวัยรุนตั้งครรภในวัยเรียนว่า "ใจแตก" "นอกจริต" หรือ นี่เป็นการกระทำความผิดร้ายแรง ไม่สมควรได้รับสวัสดิการใดๆ แม้กระทั่งในกลุ่ม



เพื่อนนักเรียนกันเองก็อาจคิดเช่นนั้น จนอาจกลายเป็นแรงกดดันทางสังคมให้แก่
ผู้ที่กำลังเผชิญปัญหาได้



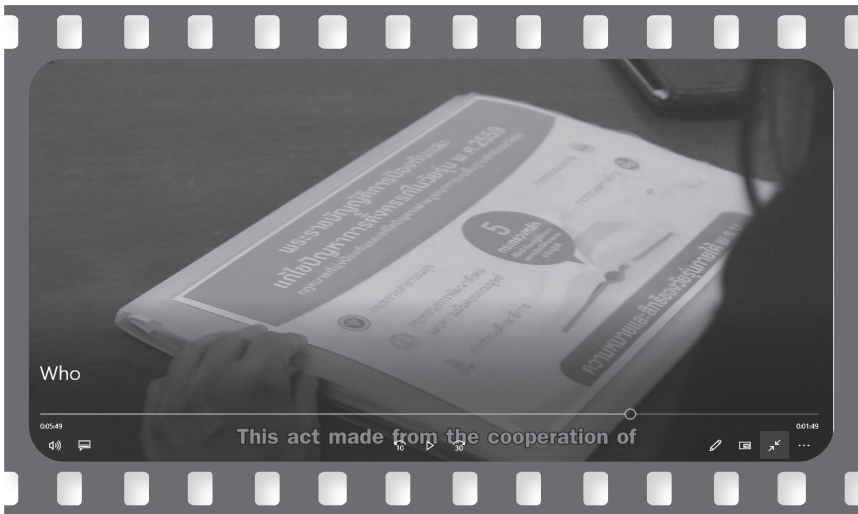
ตัวอย่าง คลิป ๑๐๐ “แก... ทำไมสวัสดีการมันเยอะจังเลยอะ แบบนี้วัยรุ่นที่ห้องก็ได้ใจสิ”

หรือบทสนทนาระหว่างครูกับแม่ใน คลิป ๙๙ (นาที ๕.๔๕)

ครู : “จริงๆ แล้วปัญหานี้มีทางออกค่ะ (ครูเอาแฟ้ม พ.ร.บ. ให้แม่ดู) ตัวนี้ะคะคุณแม่
เป็นพระราชบัญญัติที่เป็นความร่วมมือกันของ ๕ กระทรวงหลักค่ะ”

“ครูอยากให้คุณแม่ศึกษา.... ในส่วนของสิทธิที่จะคุ้มครองน้องค่ะ น้องมีสิทธิ
ที่จะตัดสินใจต่างๆ ด้วยตนเองค่ะ

(หันมาทางนักเรียนหญิง) สำหรับหนูนะลูก ถึงแม้หนูจะผ่านกระบวนการที่เข้าสู่การดูแล ถ้าถึงเวลาแล้ว คุณครูก็จำเป็นต้องส่งหนูไปโรงพยาบาล ก็จะมีเจ้าหน้าที่ให้ความดูแลหนู แต่เมื่อหนูกลับเข้าสู่โรงเรียนแล้ว สิ่งที่หนูจะต้องเผชิญ หนูต้องรับให้ได้ แน่แน่นอนล่ะคะ หนูต้องทนกับสายตาผู้คนที่จะตั้งคำถาม หนูเดินไปทางไหน ก็จะเป็นจุดสนใจ



แม้ว่าผลจากการสำรวจความคิดเห็นของวัยรุ่นจำนวน ๓,๐๕๓ คน โดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) เมื่อปี ๒๕๕๙ จะพบว่าวัยรุ่นถึงร้อยละ ๖๕.๔ จะยอมรับได้หากเพื่อนนักเรียนตั้งครรภ์ในระหว่างเรียน แต่อคติในสังคมไทยก็ยังคงแข็งตัวและมีการผลิตซ้ำอยู่เสมอมา และอคติดังกล่าว ย่อมส่งผลกระทบต่อทางเลือกในการตัดสินใจของวัยรุ่นหญิงที่ตั้งครรภ์แน่นอน



๑๓.๒ การมีสิทธิตัดสินใจด้วยตนเองและทางเลือกอื่น ๆ

มาตรา ๕ กล่าวไว้ประโยคแรกว่า “วัยรุ่นมีสิทธิตัดสินใจด้วยตนเอง” แต่ความเข้าใจเรื่องสิทธิตัดสินใจด้วยตนเองน่าจะยังไม่ชัดเจนนัก ดังเช่นใน คลิป ๑๒๓ เรื่อง “เจน” ข้อความของสิทธินี้ตาม พ.ร.บ. ขึ้นมาขณะที่วัยรุ่นหญิงใช้ที่ตรวจครรภ์ และหลังจากดูผล หนึ่งก็จบเพียงเท่านั้น ไม่รู้ว่าท้องหรือไม่ และตัวละครจะหาทางออกอย่างไร ทำให้ไม่แน่ใจว่าสิทธิในการตัดสินใจด้วยตนเองหมายถึงสิทธิอะไร

คลิป ๑๒๓ ฉากนี้คือตอนที่ฟ้าใส (เพื่อนเจน) เอาที่ตรวจครรภ์มาใช้ แล้วจบเรื่อง



“วัยรุ่นมีสิทธิตัดสินใจด้วยตนเอง” น่าจะหมายความถึงการมีทางเลือกหลาย ๆ ทางให้ตัดสินใจได้ ไม่ว่าจะเป็นการเลือก (ก) ท้องต่อแล้วเลี้ยงลูกเอง (ข) ท้องต่อแล้วยกลูกให้ครอบครัวทดแทน หรือ (ค) ทำแท้ง

ทว่า หนังสือทั้งหมดไม่มีเรื่องใดเสนอทางเลือกยุติการตั้งครรภ์หรือทำแท้งเลย
ทั้งๆ ที่การทำแท้งปลอดภัยเป็นสิทธิที่อยู่ภายใต้ พ.ร.บ. นี้ด้วย เพียงแต่ไม่ได้
เขียนออกมาเป็นลายลักษณ์อักษรอย่างชัดเจน และทั้งครู ผู้ปกครอง หรือเพื่อน
ในหนังสือจะพูดตักคอกไม่ให้ทำแท้ง หรือเมื่อรู้ว่าตัวละครหญิงที่ตั้งครรภ์ต้องการ
ทำแท้ง ต่างก็พากันห้ามปรามโดยบอกว่า “เด็กทั้งคนเลยนะ” (โปรดดูหัวข้อ ๑๑
ประกอบ)

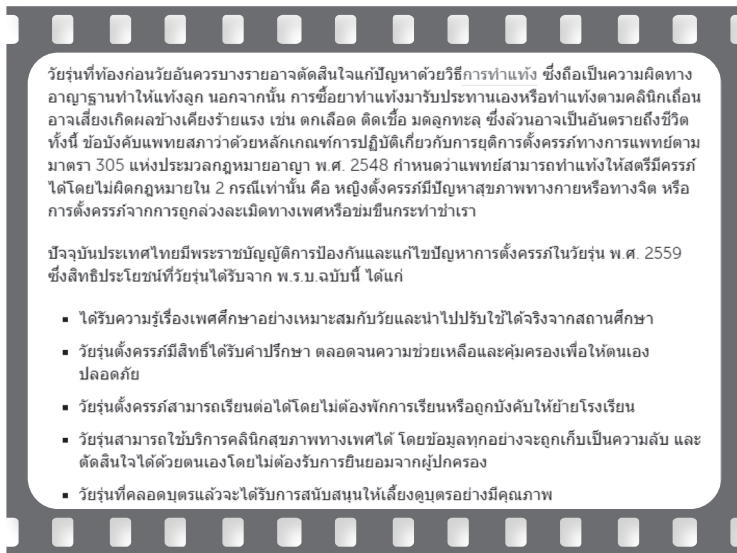
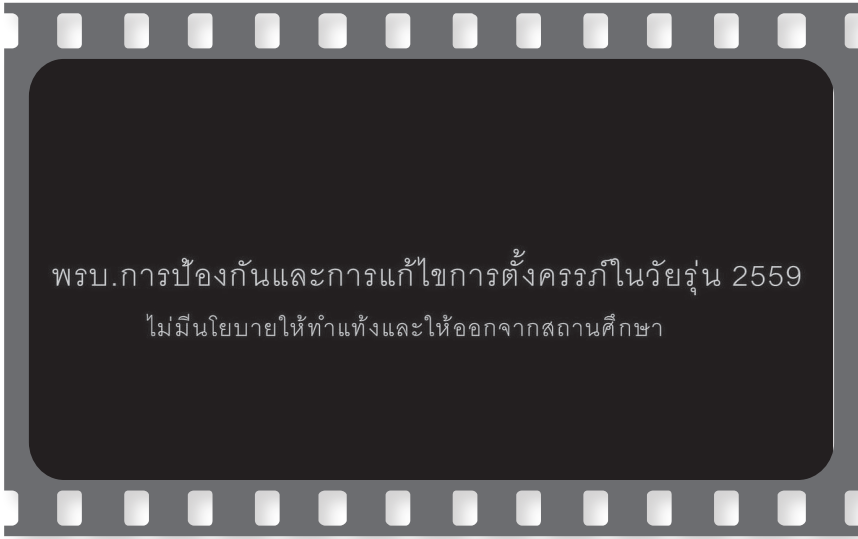


คลิป ๑๒๙ “Silver Lining” คำพูดของครูข้างล่างนี้ขัดกับ พ.ร.บ. เรื่องวัยรุ่น
สามารถตัดสินใจด้วยตัวเอง หรือไม่?

นาที ๓.๓๐ “แต่สิ่งหนึ่งที่ครูขอเลยนะเจน คือเธอต้องเก็บลูกเธอไว้ เขาเกิดมา
เป็นลูกของเธอ เธอต้องดูแลเขา นะคะ”



และบางเรื่องตีความว่า พ.ร.บ. นี้ไม่มีนโยบายให้ทำแท้ง



คลิป ๑๓๖ (นาที่ ๓.๐๒) นักเรียนหญิงเด็กเรียนเก่งที่ห้องกับแฟนหาข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต และเอ่ยสั้น ๆ ว่ายังมี พ.ร.บ. การตั้งครรภ์ในวัยรุ่นคุ้มครองเราอยู่ (แช่ภาพค้างไว้ ๒๐ วินาที)

ด้านบนจะเห็นข้อความว่า “วัยรุ่นท้องก่อนวัยอันควรบางรายอาจตัดสินใจแก้ปัญหาด้วยวิธีการทำแท้ง ซึ่งถือเป็นความผิดทางอาญารฐานทำให้แท้งลูก” หากอ่านเพียงเท่านี้ ผู้อ่านอาจตีความไปได้ว่าไม่มีทางเลือกในการทำแท้งให้แก่เด็กวัยรุ่นที่มีปัญหาสุขภาพจิตอันเนื่องมาจากการตั้งครรภ์

ขณะที่ในความเป็นจริง RSA เครือข่ายอาสาส่งต่อยุติการตั้งครรภ์ (Referral System for Safe Abortion) ซึ่งได้รับการผลักดันให้จัดตั้งขึ้นโดยกรมอนามัย ในปี ๒๕๕๔ ชี้แจงชัดเจนว่า มาตรา ๕ ใน พ.ร.บ. ตั้งครรภ์วัยรุ่นนี้ รวมถึงเรื่องบริการยุติการตั้งครรภ์ด้วย กล่าวคือคำว่า “บริการอนามัยเจริญพันธุ์” ครอบคลุมการคุมกำเนิด การยุติการตั้งครรภ์ทางการแพทย์และการดูแลระหว่างตั้งครรภ์ - คลอด - หลังคลอด โดยที่สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) ให้การสนับสนุน ส่งผลให้สามารถรับบริการได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายดังนี้

- ก. ผังยา ใส่ห่วงคุมกำเนิดในวัยรุ่นอายุต่ำกว่า ๒๐ ปี
- ข. ยุติการตั้งครรภ์ทางการแพทย์ด้วยยาและ MVA ในทุกกลุ่มอายุ
- ค. ผังยา ใส่ห่วงคุมกำเนิดหลังยุติการตั้งครรภ์ในทุกกลุ่ม

การทำความเข้าใจต่อสังคมเรื่องสิทธิในการตัดสินใจและทางเลือกต่างๆ เมื่อวัยรุ่นตั้งครรภ์จึงเป็นสิ่งที่ต้องทบทวนกันใหม่ เพื่อให้วัยรุ่นได้รับประโยชน์เต็มที่จากบริการและสวัสดิการสังคมที่ พ.ร.บ. นี้ให้ไว้



๑๓.๓ ความเข้าใจเนื้อหาใน พ.ร.บ. และสิทธิอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

นอกเหนือไปจากความไม่เข้าใจหลายๆ คำใน พ.ร.บ. ตั้งครรภ์วัยรุ่นแล้ว ในหนังสือเรื่องนี้ที่เพื่อนนักเรียนชายสองคนทีล่วงละเมิดทางเพศเพื่อนนักเรียนหญิงขณะเมาหลับ ได้อ่านข้อความจาก พ.ร.บ. ซึ่งค้นหาจากมือถือ โดยที่อ่านไปก็ทำตกไปเหมือนเรื่องนี้ไม่ใช่เรื่องของตนเองในฐานะผู้ชาย

คลิป ๘๐ “ภาพพิมพ์ที่ปลายฟ้า”

- ชาย ๑ เหมือนข้าเคยอ่านคนแซ่ พ.ร.บ. ป้องกันการท้องในวัยรุ่น.... วัยรุ่นมีสิทธิตัดสินใจด้วยตัวเอง ได้รับข้อมูลข่าวสารและความรู้ แล้วเป็นไงวะ
- ชาย ๒ ถ้าพิมพ์ท้องขึ้นมา พิมพ์ก็ตัดสินใจด้วยตัวเองได้ว่าจะเอาเด็กไว้หรือเอาออก อย่างถูกต้องตามกฎหมายด้วยนะ
- ชาย ๑ เออ... ได้รับบริการอนามัยเจริญพันธุ์
- ชาย ๒ พันธุ์อะไรวะ
- ชาย ๑ พุดเต็ลวะ (หัวเราะ)
- ชาย ๒ ได้รับการจัดสวัสดิการสังคม ได้รับการปฏิบัติอย่างเสมอภาค
- ชาย ๑ เฮ้ย ข้าเคยได้ยินแต่เบี้ยสวัสดิการคนชรา มันมีเบี้ยคนท้องหรือวะ
- ชาย ๒ อันนี้ตัววะ ได้รับการรักษาความลับและความเป็นส่วนตัวด้วย
- ชาย ๑ ถ้าเรา ๓ คน ไปที่ รพ. เราจะได้เก็บเป็นความลับด้วย ไปตามพิมพ์กันเถอะ

จากบทสนทนาข้างต้นของสองวัยรุ่นชายที่ไปล้วงเกินเพื่อนนักเรียนหญิงขณะหลับ (ซึ่งเป็นความผิดคดีอาญา) นอกจากสะท้อนว่าวัยรุ่นไม่ค่อยเข้าใจศัพท์แสงเฉพาะที่ปรากฏในกฎหมายฉบับนี้ (เช่น “บริการอนามัยเจริญพันธุ์”



“การจัดสวัสดิการสังคม”) แล้ว ยังทำให้เราเห็นได้อีกว่า การดำเนินถึงสิทธิตาม พ.ร.บ. ตั้งครรภ์วัยรุ่นควรต้องพิจารณาประกอบกับสิทธิตามกฎหมายอื่นๆ วัยรุ่นชายสองคนที่คุยกันเรื่องสิทธิตาม พ.ร.บ. แบบตกลงขบขัน แต่ไม่มีความรู้สึกรู้สึาใดๆ กับการกระทำของตนที่ไปละเมิดสิทธิเหนือร่างกายผู้หญิงจนเธอมีอาการคล้ายคนท้อง เป็นสิ่งที่ย้อนแย้งกันมาก



บทสรุป



จากการสำรวจหนังสือที่ส่งเข้าประกวดจำนวน ๑๕๒ เรื่อง ทำให้เห็นว่า แนวทางการพูดถึงการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นยังคงใช้กลยุทธ์ทำให้กลัวไว้ก่อน (Fear-based approach) ดังที่สะท้อนใน (ก) บทหนึ่งที่สามารถย้อนเวลากลับไปแก้ไขได้ (ข) หนังสือที่พลิกสถานการณ์ให้เรื่องร้ายๆ ทั้งหมดกลายเป็นเพียงความฝันเท่านั้น และ (ค) หนังสือที่ตัดจบทันทีหลังจากเครียดเมื่อรู้ว่าท้อง และไม่มีการนำเสนอทางออกใดๆ

นอกจากนี้ ยังเห็นได้ถึงการสืบทอดความคิดฝังหัวที่ว่าเพศชายเป็นฝ่ายเริ่มโน้มน้าว ตีอถึงที่สุด ขอให้ได้ไว้ก่อน และเมื่อฝ่ายหญิงท้องก็มักตีจากไป มีเพียงสองเรื่องที่เราได้เห็นมุมมองของฝ่ายชายว่า เขาเองก็มีความเครียด ไม่รู้จะจัดการกับปัญหานี้อย่างไร และไม่เข้าใจว่า “ความรับผิดชอบ” ต้องระดับไหน

หนังสือที่วัยรุ่นกลุ่มนี้ผลิตขึ้นรวมไปถึงสื่อหลักๆ แทบไม่นำเสนอให้เห็นเลยว่าผู้ชายมีความรู้สึกและคิดอย่างไรกันบ้างเมื่อรู้ว่าผู้หญิงที่ตนเองไปหลับนอนด้วย เกิดตั้งครรภ์ขึ้นมา น่าเสียดายที่เราไม่เคยเห็นกระบวนการคิดและได้ร่วมทำความเข้าใจความรู้สึกของฝ่ายชายเลย เสมือนหนึ่งว่าชีวิตรักชายไทยนั้นสั้นนัก คือมีแต่ “ตีอให้ได้เช็ทส์” จากนั้นก็กระโดดข้ามไปที่การหาเรื่องทะเลาะกับผู้หญิงที่ท้องแล้วเดินออกไปจากชีวิตฝ่ายหญิงเลย

นอกจากเรื่องการนำเสนอในสื่อเรื่องความคิดความรู้สึกของชายไทยแล้ว สังคมไทยยังควรขบคิดกันเรื่องการสอนเพศชายเกี่ยวกับการป้องกันและการแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ให้เข้มข้นมากกว่ามุ่งสอนเพศหญิง



ประเด็นสำคัญที่พบเกือบทุกคลิปคือมีการผลิตซ้ำความเชื่อที่ว่า การที่ผู้หญิง ปฏิเสธจริงๆ เป็นแค่ลมปากเท่านั้น ท้ายสุดก็ต้องยอม ฉะนั้น การเรียนการสอน เด็กผู้ชายในเรื่องการเคารพเนื้อตัวผู้อื่น ความยินยอมพร้อมใจอาจต้องทบทวนกันใหม่

ท้ายสุด หนังสือยังไม่สามารถส่งข้อความใหม่ๆ ให้แก่สังคมไทยในเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างหญิงชายและเพศวิถีได้มากนัก *ประการแรก* จำนวนคลิป ที่ผลิตโดยให้ผู้ชายมีความรับผิดชอบมีเพียง ๕ เรื่องเท่านั้น *ประการที่สอง* จำนวน คลิปที่ให้ผู้ชายรู้จักถูกคิด หักห้ามใจ รู้จักรอ และเคารพในเนื้อตัวร่างกายของ เพศหญิง มีเพียง ๗ เรื่อง นอกจากนั้นเป็นผู้ชายที่ทำตามสัญญาตามทางเพศ อย่างเดียว *ประการที่สาม* ยังคงผลิตซ้ำการตีตราคู่รักเพศเดียวกันอยู่ว่าเป็นพาหะ หรือมีความเสี่ยงสูง (กว่าคนรักต่างเพศ) ต่อการได้รับเชื้อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์

ในส่วนของ พ.ร.บ. ตั้งครรภ์วัยรุ่น คำถามถามคือ ทางเลือก ทางออกสำหรับ วัยรุ่นมีตัวเลือกอื่นๆ อีกหรือไม่นอกเหนือไปจากการท้องต่อ และหากมีทางเลือก นั้นจริง ทำอย่างไรจึงจะให้ทางเลือกนั้นๆ เป็นที่ประจักษ์รับรู้ในหมู่วัยรุ่นและ สถานศึกษาทั่วประเทศ

หนังสือที่วัยรุ่นผลิตขึ้นมาสะท้อนวิถีคิดของพวกเขา ซึ่งเป็นผลมาจากการเติบโตและถูกหล่อหลอมมาภายใต้สังคมไทยที่มองเรื่องเพศเป็นเรื่องของการที่ “ผู้ชายได้-ผู้หญิงเสีย” เราจึงพบฉากที่ตัวละครอื่นๆ ประณามนักเรียนหญิง ที่พลาดท้อง ขณะที่ตัวละครชายคะยั้นคะยอที่จะขอมีเพศสัมพันธ์และหายจาก หนังสือไปเลย เราไม่เห็นอารมณ์ความรู้สึกและความคิดของฝ่ายชายหลังจากที่รู้ว่า แฟนหรือหญิงสาวที่ตัวเองมีความสัมพันธ์ด้วยมาบอกว่าท้อง ทั้งๆ ที่ผู้วิจัยเชื่อว่า ผู้ชายก็มีความเครียด ความวิตกกังวลไม่แพ้ผู้หญิง แต่การแก้ปัญหาด้วยการปิด



ความรับผิดชอบ กลับกลายเป็นพล็อตหลักที่เห็นในหนังสือที่ส่งเข้าประกวด สำหรับการแก้ไขสถานการณ์ให้ดีขึ้น หนังสือแทบทั้งหมดมักมีผู้ใหญ่อย่างครูและผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมสำคัญตรงนั้น

เมื่อเป็นดังนี้ ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

(๑) ในส่วนของสถานศึกษา : การสอนหลักสูตรเพศศึกษารอบด้านเป็นสิ่งที่ยังจำเป็นอย่างยิ่ง นอกจากรอบด้านในเรื่องวิธีการป้องกันตัวเองจากการตั้งครรภ์และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์แล้ว สิ่งที่ต้องย้ำเพิ่มเติมในเพศศึกษารอบด้านคือเรื่องการเคารพในสิทธิเนื้อตัวร่างกาย ความรุนแรงทางเพศ และทางเลือกอื่นๆ หากตั้งครุภในวัยเรียนที่มากไปกว่าการท้องต่อ ซึ่งผู้บริหารและบุคลากรในสถานศึกษาควรมีความรู้ความเข้าใจ ความรุนแรงทุกรูปแบบ พร้อมทั้งมีความรู้เบื้องต้นในข้อกฎหมายและการส่งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(๒) ผู้ส่งหนังสือเข้าประกวด : นอกเหนือจากระวังเรื่องละเมิดลิขสิทธิ์แล้ว ผู้ผลิตหนังสือเข้าประกวดควรระมัดระวังเนื้อหาและการนำเสนอทั้งภาพและเสียงในประเด็นต่อไปนี้ (ก) การเหยียดทุกรูปแบบไม่ว่าจะเป็นการล้อเลียนด้วยคำพูดหรือบทตลกที่อาจเหยียดผู้อื่นที่แตกต่าง (ข) การผลิตข้อความเชื่อผิดๆ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเพศ เช่น ทำแท้งแล้วตายทุกรายทั้งๆ ที่ประเทศไทยมีการทำแท้งปลอดภัยตามข้อกฎหมาย การติตราคนรักเพศเดียวกันว่ามีโอกาสสูงในการได้รับเชื้อเอชไอวี นอกจากนี้ พล็อตหนังสือที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศจะน่าสนใจมากขึ้นหากเพิ่มบทบาทให้ตัวละครหญิงชายทำอะไรที่แตกต่างจากสิ่งที่พบเจอซ้ำๆ ในสื่อกระแสหลัก เช่น ให้ชายไทยในหนังสือเป็นอะไรที่มากกว่าคนที่ลายนวลเมื่อเกิดปัญหา นำเสนอภาพที่เป็นไปได้จริง (ไม่ใช่ดั่งงามมากจนเกินจริง)



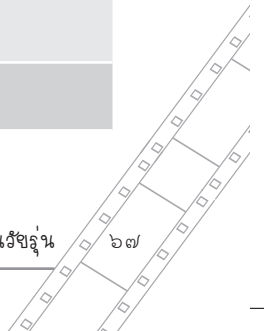
ภาคผนวก ๑

ลำดับรายชื่อคลิปหนังสั้นหัวข้อ “หนิง (มัน) สั้น แต่รักฉันทยาว : การป้องกัน และแก้ไขปัญหาคาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น” ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ประกาศนียบัตรวิชาชีพ จำนวน 158 ชิ้น

1	เส้นทาง (Line)
2	ง่าย
3	คนคั่นเวลา
4	เต็มเต็ม
5	ห้องน้ำห้ามใจ
6	โอกาส
7	การป้องกัน
8	My Choice
9	คืนหนึ่งฉันฝันร้าย
10	กลับไปป้องกัน
11	ต้นหนาว
12	ฝันร้าย
13	PREMATURE “รักก่อนห้าม”
14	Choice



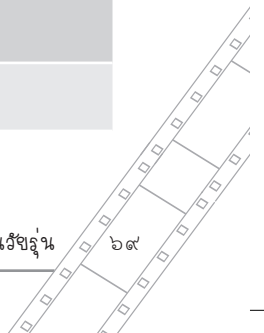
15	เส้นทางชีวิต
16	love sex production
17	รักหลงทาง
18	เหตุเกิดจากคนสองคน
19	ทางออก
20	The big Heart
21	BEST FRIEND
22	Single Mom หยุดได้ถ้าปฏิเสธ
23	แค่รัก
24	ของมันต้องมี
25	หากฉันหายไป
26	ครั้งแรก
27	รู้แบบนี้จะไม่ทำ
28	คำสัญญา
29	เสี้ยวนาที
30	Change your thinking Change your life
31	อดีตของฉันคือบทเรียนให้อนาคตแห่งชาติ
32	EXIT
33	มุกดา



34	Solution
35	เส้นทางชีวิต
36	เปลี่ยนฝัน (Change Dream)
37	เส้นทางของชีวิต
38	เรื่องราวของแม่
39	Teen
40	ชีวิตที่ไม่พร้อม
41	คิด
42	สมหมายและเกมโบ
43	คืนเดียว เสีย 9 เดือน
44	TIME
45	LONG ON TARGET ทางเส้นนี้ฉันเลือกเอง
46	รักเราสองไม่ท้องนะจ๊ะ
47	Good Luck โชคดี
48	-
49	Breadnancy
50	ให้มันเป็นแค่จินตนาการ
51	Choose your choice
52	mistake เบรคก่อนรัก



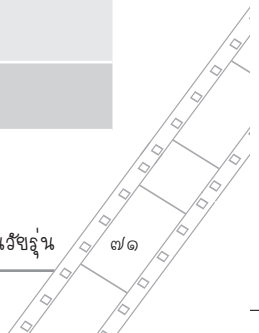
53	ถ้าหากเป็นไปได้
54	ทางออก (The EXIT)
55	-
56	แค่ปฏิเสธ
57	พร้อม?
58	FATHER
59	From mom
60	BELIEVE
61	ความเหมือน ที่แตกต่าง
62	มุมมองของเด็ก (Children's aspect)
63	Reverse
64	sister (น้องสาว)
65	Love me?
66	Wrong way
67	ความลับ
68	Young รัก (still loving)
69	Dreaming Day
70	ปิดเทอมใหญ่
71	If it's real



72	34.60%
73	The Last Letter
74	VIRGIN
75	Advisee รักน้อยยามมีที่ปรึกษา
76	DIFFERENT PEOPLE
77	รู้อะไร ไม่เท่า "รู้งี้"
78	"Choice ทางเลือก"
79	เจ้าชายดอกไม้ทะเล
80	ภาพพิมพ์ที่ปลายฟ้า
81	When I were you "เมื่อฉันเป็นเธอ"
82	ARE YOU SURE?
83	Last Chance
84	พร้อมไหม
85	วัยมัน
86	ความรัก
87	Mind Dimension
88	เพศศึกษา Sexual Education
89	PAST
90	50.50



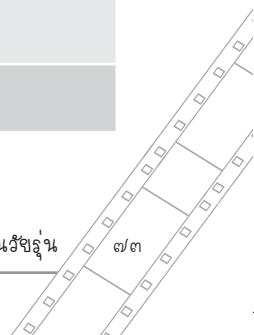
91	นี่คือกวีนิพนธ์
92	First Time
93	บทเรียน
94	วันที่ฉันทำพลาด
95	ก็แค่ฝัน (Dream)
96	FARMOST
97	ลอง
98	My Season
99	ใคร "Who"
100	ทางเลือกสุดท้าย (The Last CHOICE)
101	Retrospect ย้อนรอย
102	รักผิดชอบ
103	LOVE is leaving
104	มาตราครุฑ
105	ไฮป 2 จี๊ด
106	สายไปไหม (LATE...)
107	PHONE
108	Second Chance
109	Anxiety



110	โอกาส
111	Save รัก Save ท้อง
112	รักพี่หลอกหลวง
113	รัก...ไม่ถูก
114	ปฏิเสธ
115	รัก-เรียน
116	รักต้อง...มีสติ
117	Home Hug รัก (ไม่) ฟิน
118	ตื่นตัว
119	ทางที่คุณเลือก
120	เพศเดียวกันไม่ต้องระวัง
121	Long (ลอง) LOVE
122	ห้วงเวลา
123	เจน (Jane)
124	รักฉุกเฉิน
125	รักต้องรอ Time is a proof
126	เสี่ยง
127	To my youth
128	Love will change over time



129	Silver Lining
130	“แก้ว”
131	คุณค่า
132	ไม่ได้คิด
133	ทางออก Exit
134	LOVE รักใสๆ วัยว้าวุ่น
135	ลึกลับ
136	รักมันสั้น ชีวิตฉันยาว
137	“รักชั่วครา”
138	ซากะ
139	Just one time
140	รักใสๆ ในวัยเรียน
141	The mistake in The Past
142	บุญแจ
143	First Love
144	ไม่ทันคิด
145	เพื่อนเปลี่ยน
146	รักคือ Love is
147	คุณแม่มือใหม่



148	One night Stand (คืนนั้น)
149	เพื่อน 2018
150	3.17 am
151	Think first
152	พลาด
153	วัยจ๋าเจิง
154	Drawing
155	Try out : แค่ลอง
156	ล่อ
157	เพียงแค่ฝัน
158	Faith in Love



ภาคผนวก ๒

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาคาการตั้งครรภในวัยร่น พ.ศ. ๒๕๕๙

พระราชบัญญัติการป้องกันและ แก้ไขปัญหาคาการตั้งครรภในวัยร่น พ.ศ.2559

กฎหมายที่มุ่งป้องกันและแก้ไขปัญหาคาอย่างบูรณาการบนพื้นฐานสิทธิของวัยร่น



กระทรวงสาธารณสุข



กระทรวงแรงงาน



กระทรวงการพัฒนาสังคม
และความมั่นคงของมนุษย์



กระทรวงมหาดไทย



กระทรวงศึกษาธิการ

5

กระทรวงหลัก
ที่สันทัดอกจากกระทรวง
และเบียบให้หน่วงาน
นำใบมยู่ติ

ความหมายและสิทธิของวัยร่นภายใต้ พ.ร.บ.



บุคคลที่อายุมากกว่า
10 ปี แต่
ไม่ตั้ง 20 ปี

วัยร่นมีสิทธิ

-  ตัดสินใจด้วยตัวเอง
-  ได้รับข้อมูลข่าวสารและความรู้
-  ได้รับบริการอนามัยการเจริญพันธุ์
-  ได้รับการจัดสวัสดิการสังคม
-  ได้รับการปฏิบัติอย่างเสมอภาค
-  ได้รับการรักษาความลับและความเป็นส่วนตัว

กลไกสำคัญภายใต้ พ.ร.บ.

คณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาคาการตั้งครรภในวัยร่น



นายกรัฐมนตรี
ประธาน



รมต. กระทรวง
สธ. พม. ศธ.
กรรมการ



ปลัดกระทรวง มท.
รง. อธ. วร. และ
ปลัด กรม.
กรรมการ



อธิบดี
กรมอนามัย
กรรมการ



ผู้แทนเยาวชน
หญิง ชายจากสภาเด็ก
และเยาวชน
กรรมการ



ผู้ทรงคุณวุฒิ
5 คน
กรรมการ



อธิบดีกรมอนามัย
เลขาธิการ



ผู้แทนสำนักงาน
ปลัดกระทรวง ศธ.
ผู้ช่วยเลขาธิการ



ผู้แทนกรมกิจการ
เด็กและเยาวชน
ผู้ช่วยเลขาธิการ



ผู้แทนกรมกิจการ
สตรีและชุมชน
ผู้ช่วยเลขาธิการ

ทำหน้าที

-  เสนอนโยบายและยุทธศาสตร์
ต่อคณะรัฐมนตรี
-  กำหนดแนวทางปฏิบัติสำหรับ
หน่วงานของรัฐและเอกชน
-  ปรับปรุง แก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องและ
เสนอความเห็นในการออกกฎกระทรวง
-  เสนอรายงานต่อคณะรัฐมนตรี
อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง
-  ให้คำปรึกษา แนะนำ และแก้ไข
ปัญหาคาข้อข้อง ในการดำเนินงาน
แก่หน่วงานของรัฐและเอกชน

มาตรการสำคัญทางกฎหมาย

เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาค่าบริการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นอย่างบูรณาการ



สถานศึกษา

- จัดการสอนเพศวิถีศึกษาที่เหมาะสมกับวัย จัดทำและพัฒนาครูผู้สอน
- ให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ คัดกรองวัยรุ่นตั้งครรภ์ ให้เรียนต่อเนื่องได้อย่างเหมาะสม
- มีระบบส่งต่อไปยังบริการอนามัย การเจริญพันธุ์และสวัสดิการสังคม



สถานประกอบกิจการ

- ให้ข้อมูลในการป้องกันแก่ลูกจ้าง อย่างถูกต้องและเพียงพอ
- ส่งเสริมให้ลูกจ้างได้รับคำปรึกษา และบริการอนามัยการเจริญพันธุ์
- มีระบบส่งต่อไปยัง สวัสดิการสังคม



สถานบริการสาธารณสุข

- ให้ข้อมูลและความรู้ในการป้องกัน ที่ถูกต้องและครบถ้วน
- ให้คำปรึกษาและบริการอนามัย การเจริญพันธุ์ที่ได้มาตรฐาน
- มีระบบส่งต่อไปยังสวัสดิการสังคม



หน่วยงานสวัสดิการสังคม

- ฝึกอาชีพและจัดหางานให้แก่วัยรุ่นที่ตั้งครรภ์
- จัดหาครอบครัวทดแทนให้วัยรุ่น ที่ไม่สามารถเลี้ยงดูบุตรได้เอง
- สร้างแกนนำเยาวชนระดับจังหวัด และอำเภอ ในการเฝ้าระวังปัญหา
- สนับสนุนหน่วยงานของรัฐและเอกชนให้ ความช่วยเหลือแก่วัยรุ่นที่ตั้งครรภ์และครอบครัว



ราชการส่วนท้องถิ่น

- ออกข้อบัญญัติท้องถิ่นเพื่อให้วัยรุ่น ได้รับสิทธิตามพ.ร.บ. ฉบับนี้

เอกสารฉบับนี้จัดทำโดย



ดูเนื้อหาเต็มของพ.ร.บ.ได้ที่ rh.anamai.moph.go.th



Lined writing area consisting of 25 horizontal lines.



Lined writing area consisting of 25 horizontal lines.

